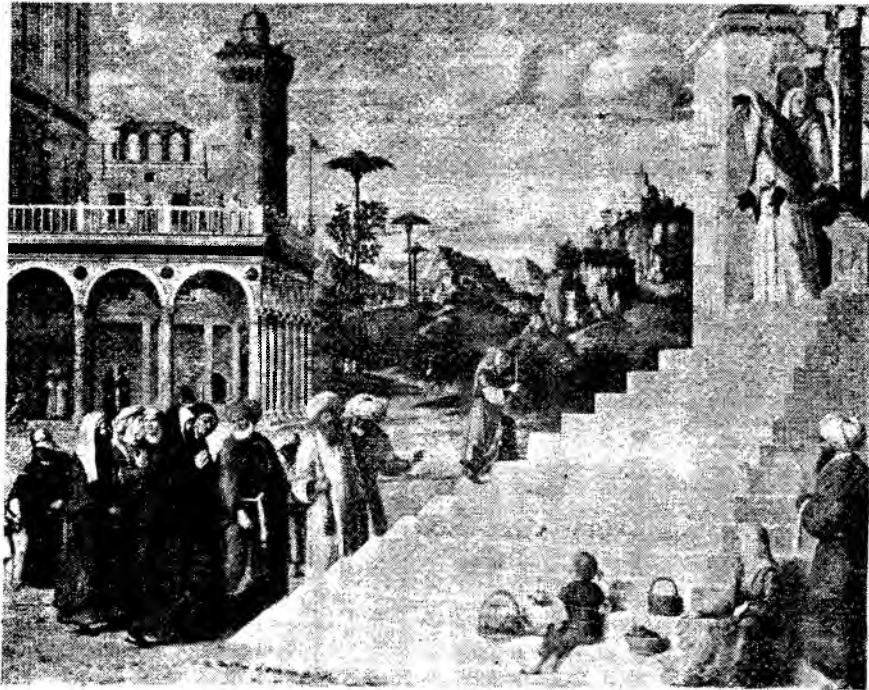

SLOVO

11

NOVEMBER
1983
ROČNÍK XV.

LITURGIKA — POZNAJ SVOJ OBRAD Povinnosť zúčastniť sa na Službe Božej

Tretie Božie prikázanie hovorí: „Pamätaj, aby si deň sviatočný posvätil: „Toto Božie prikázanie hovorí o slávení nedeľ a prikázanych sviatkov. Druhé cirkevné prikázanie povinnosť slávenia vysvetľuje a spresňuje povinnosťou zúčastniť sa na Službe Božej.

Teda Božie a cirkevné prikázanie nám kladú za povinnosť pod ťažkým hriechom sláviť nedele a prikázané sviatky tak, že zakazuje v nedeľu a v prikázané sviatky robiť ťažké práce a ukladá nám za povinnosť v nedeľu a vo sviatky zúčastniť sa na Službe Božej a zúčastniť sa na nej aktívne. Zúčastniť sa na Službe Božej sme povinní v každú nedeľu a sviatok. Tu niet rozdielu medzi nedeľou a sviatkom. Táto povinnosť je vždy tá istá a týka sa všetkých veriacich počnajúc 7. rokom života až do staroby, dokedy človek vládze chodiť na vlastných nohách. Tiež sa to týka účasti na celej Službe Božej.

Čo znamená zúčastniť sa na Službe Božej? Túto obetu prinášajú spolu s kňazom pri oltári aj všetci prítomní veriaci. Preto na Službe Božej nesmieme byť len divákmi, ale sa máme na nej zúčastniť spevom a nábožným sledovaním jej celého chodu. Naše dávnejšie vydané modlitebníky majú tzv. modlitby počas Služby Božej a niektorí veriaci namiesto toho, aby sa aktívne zúčastnili na Službe Božej, modlia sa tie modlitby a sú aj takí, ktorí sa počas Služby

(Pokračovanie na 5. str.)

BOH JE NÁŠ OTEC

Modlitba Otče náš je korunou každej kresťanskej modlitby. Odkedy ju Ježiš Kristus naučil apoštolov, miliardy ľudí v tejto modlitbe povzniesli svoje srdcia k Bohu. Táto modlitba sa modlili apoštolí a kresťania prvých čias, tú modlitbu sa modlia ľudia na celom svete s opravdivou a plnou nádejou. Modlitba Otče náš je zhrnutím právd viery, je zhrnutým evanjeliom.

Ježiš Kristus, keď učil apoštolov modliť sa, mohol Boha nazvať Zákonodarcom, Sudcom, Pánom a podobne. Avšak On nazval Boha Otcom s tým, aby sme ho tak nazývali aj my. Toto slovo „Otec“ dalo pravé meno Bohu. Aby sme to pochopili, musíme vedieť, aký pojem o Bohu mali ľudia pred Kristom. U pohanov si predstavovali Boha ako tyrana, nemilosrdného, pred ktorým sa mal triasť celý svet. Aby napr. uzmierili rozhnevaného boha Molocha, hádzali tej modle do jej ohňom rozpáleného vnútra deti. Niektorí pohania považovali za boha býka, kravu, hada a podobne. Ešte aj izraelský národ, ktorý veril v jedného živého a večného Boha, nesmeloval sa vysloviť Božie meno. S Kristovým príchodom tu nastala zmena v pojme kto je Boh. Ježiš Kristus je nielen Pánom, Sudcom, ale aj Otcom: „Jeden je váš Otec, ktorý je na nebesiach“ (Mt 23, 9), „Otec vás miluje“ (Jn 16, 27), „Otec nebeský vie, že toto všetko potrebujete“. Sv. Pavol s radosťou volá: „Nedostali ste ducha otrokov... ale ste dostali Ducha synov, v ktorom voláme: Abba Otče!“ (Rim 8, 6). A sv. apoštol Ján pohnute káže: „Pozrite, akú veľkú lásku nám preukázal Otec, takže sa menujeme i sme dieťkami Božími“.

Boh je nám Otcom! Aké to radostné zvolanie, ktoré zem vysiela k nebu! Či nie je a nemá byť v nás radosť, že sme deťmi Otca Nebeského?

Boh je Otcom všetkých nás. Nie je iba môj, ale náš. A nás deť je mnoho. Sme veľkou rodinou nebeského Otca. Sú medzi nami dobrí i zlí, spravodliví a hriešni, kajúci a nekajúci, bratia a sestry... Keby si všetci ľudia uvedomili túto pravdu, že sme všetci Božími deťmi! Žiaľ však, že ešte aj v dnešnom 20. storočí vidíme, že ľudia sa modlia Otče náš, avšak v živote sa tak správajú, ako by nie všetci boli deťmi Otca Nebeského.

(Pokračovanie na 5. str.)

V duchu úprimného bratstva

Každoročne o takomto čase si u nás už tradične pripomíname naše bratské zväzky s národmi Zväzu sovietskych socialistických republík a slávime krásny Mesiac priateľstva. Každý rok — a nielen o takomto čase — si uvedomujeme, čo toto priateľstvo pre nás znamená. Uvedomujeme si, že bolo spečatené krvou tých najlepších synov našich priateľov, ktorí obetovali svoje mladé životy za nás, za náš dnešok, za našu budúcnosť.

Toto všetko si uvedomujeme oveľa intenzívnejšie v týchto mesiacoch, keď stále visi nad ľudstvom hrozba tretej svetovej vojny, keď zlí ľudia zabudli na to, čo ľudstvo zažilo v dvoch svetových vojnách — najmä v tej poslednej — a neváhali by to znova uvrhnúť do krvavého kúpeľa.

Vo svete sa každú minútu vydáva na zbrojenie vyše milióna dolárov, pričom vojenské rozpočty imperialistických krajín každoročne rapidne rastú. Výsledkom horúčkovitého zbrojenia je nahromadenie takého množstva ničivej energie, že v prepočte na nás, obyvateľov Zeme, každý z nás doslova „sedí“ na sude, už nie pušného prachu, ale 3,5 tony trhavín. A pritom na usmrtenie človeka stačí už niekoľko gramov. To však zbrojárskym monopolom neprekáža a snažia sa vyvinúť čoraz hroznejšie zbrane. Vyše 400 000 vedcov a inžinierov sa v súčasnosti zaoberá hľadaním nových, ešte ničivejších zbraní.

Hlavnou hrozbou zachovania mieru vo svete sa stali jadrové zbrane. Ich účinky si človek môže predstaviť na základe následkov amerického bombardovania japonských miest Hirošimy a Nagasaki 6. a 9. augusta 1945. Bomba, ktorú Američania zvrhli na Hirošimu, si vyžiadala v niekoľkých okamihoch životy 78 000 ľudí a 34 000 spôsobila zranenie. Na následky bombardovania však umreli neskôr ďalšie desaťtisíce, ba životmi zaplatili aj príslušníci generácie, ktorí v čase bombardovania ešte nežili, ale ich rodičov postihlo rádioaktívne žiarenie. Na následky bombardovania neskôr umreli ďalší a ďalší. Každoročne sa do zoznamu obetí, uloženého v hirošimskom pamätníku, zaznamenávajú ďalšie mená. Aj tohto roku sa japonské mestá Hirošima a Nagasaki stali dejiskom pietnej spomienky na tých vyše 200 000 nevinných, ktorí doteraz zaplatili najväčšiu cenu za to, že USA na konci druhej svetovej vojny bezohľadne a brutálne demonštrovali svoje svetovládne ambície. Odkiaľ ti ľudia boli, to azda netreba pripomínať.

Náš veľký priateľ, Sovietsky zväz, hneď po objavení sa jadrových zbraní vyhlásil, že už sama ich existencia a teda aj pravdepodobnosť použitia je takým smrteľným nebezpečenstvom pre národy, aké nemá v histórii obdoby. Už vtedy predložil Zväz sovietskych socialistických republík návrh vyhlásiť použitie jadrových zbraní za nezlučiteľné so svedomím ľudstva, navždy ich zakázať a zničiť. Lenže sa tak nestalo.

Prvý socialistický štát sveta potvrdil aj v takejto situácii líniu svojej mierovej zahraničnej politiky. Podporil celou svojou medzinárodnou autoritou Štokholmskú výzvu Svetového kongresu obrancov mieru a na XVI. zasadnutí Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov aj Deklaráciu o zákaze použitia jadrových a termojadrových zbraní.

Celé desaťročia sú charakterizované spoločným úsilím socialistických štátov na čele so ZSSR odvrátiť hrozbu vzniku jadrovej vojny. Významnými medzníkmi v tomto zápase boli mierové programy XXIV., XXV. a XXVI. zjazdu vedúcej zložky sovietskej spoločnosti, určujúce generálnu líniu mierovej zahraničnej politiky a smery ďalších čiastkových, ale nie nevýznamných krokov k zachovaniu a upevneniu svetového mieru. „Nie je pre ľud ani jednej krajiny závažnejšia a dôležitejšia otázka, ako je zachovanie svetového mieru, ako je zabezpečenie najzákladnejšieho človeka, práva na život“, počuli sme na XXVI. zjazde. A predsa sa toto právo pokúšajú upierať národom sveta niektoré nežičlivé kruhy, charakterizované expanzívnym, rozpinavým militarizmom.

Slávime Mesiac priateľstva a uvedomujeme si, že práve teraz niet nič dôležitejšieho, ako poukázať na zástoj nášho veľkého priateľa, ktorý nielen v rokoch druhej svetovej vojny, lež aj teraz — svojim jasným mierovým postojom — bráni aj náš pokojný, budovateľský život.

Sovietsky zväz robí všetko, čo je v jeho silách, aby sa zabránilo jadrovej katastrofe. Prítom si uvedomuje, že kým americká bomba zvrhnutá na Hirošimu mala ekvivalent 15—20 kiloton, dnes sú v arzenáloch Západu jadrové zbrane, ktorých účinnosť sa meria desiatkami megaton. Sú teda vyše 100-násobne silnejšie. Uvedomme si, že už jadrový náboj v sile iba desať megaton by pri výbuchu nad zemou zničil plochu 300 až 500 štvorcových kilometrov a pri vzdialenostiach, ktoré napríklad delia Bratislavu od Viedne, boli by obyvatelia oboch miest takmer rovnako postihnutí. Jedna bomba o sile 20 megaton by zničila desaťmiliónové mesto.

Sme za mier, sme za priateľstvo. Súčasne si však uvedomujeme, že mier ešte nebol získaný raz navždy a že zaň treba neustále bojovať. Aj za takých okolností, že sa nájdu ľudia, ktorí hovoria, že o tom mieri je toho už priveľa.

Urobme všetko, aby bol na svete mier. Ako? Svojou statočnou prácou, dôsledným plnením svojich povinností. Pri tridsiatom ôsmom výročí zvrhnutia atómovej bomby usilujme sa ukázať svetu, aký by bol, keby nebolo vojen, keby nebolo bômb. Mierumilovná medzinárodná verejnosť, ako to potvrdili akcie v Týždni boja za zákaz zbraní hromadného ničenia, vysoko oceňuje vôľu človeka žiť v mieri.

Svojím rozhodným mierovým a vlasteneckým postojom sa hrdo hlásme do radov tých, ktorí vypovedali NIE vojne a ÁNO mieru!

(of)

STRETNUTIE CIRKEVNÝCH KRUIHOV

Na Svetovom zhromaždení za mier a život, proti jadrovej vojne, ktoré bolo v Prahe v dňoch 21. — 26. júna 1983, mali svoje rokovanie i náboženská a cirkevní činitelia. Vyše 260 účastníkov tohto Svetového zhromaždenia zišlo sa k dvojdnovej diskusii, aby dali svoju odpoveď na nebezpečenstvo jadrovej vojny a pretekov v zbrojení.

Ešte pred otvorením stretnutia predstaviteľov cirkevných kruhov uskutočnila sa v chráme sv. Mikuláša na Staromestskom námestí medzináboženská meditácia za odvrátenie hrozby jadrovej vojny a za zachovanie mieru. Zúčastnili sa na nej cirkevní a náboženská predstavitelia celého sveta.

Stretnutie cirkevných kruhov v Paláci kultúry, ktoré viedol Rev. dr. Richard Andriamanjato z Madagaskaru, bolo otvorené chvíľou ticha, v ktorej prítomní prosili Všemohúceho o silu a požehnanie pre toto dvojdnové zasadanie.

Biskup maďarskej reformovanej cirkvi dr. Károly Tóth, predseda Kresfanskej mierovej konferencie, vo svojom úvodnom referáte uviedol, že niektoré sily na svete chcú ospravedlniť svoju agresívnu politiku a tvrdia, že všetko ozbrojenie u nich slúži len na odstrašovanie. Vyjadril ďalej radosť z toho, že dialóg medzi cirkvami a náboženstvami bol otvorený a že výsledky toho sa už objavujú.

Diskusia k jednotlivým témam bola naozaj živá a bohatá, v ktorej si prítomní vymenili názory, skúsenosti, ako si môžeme byť nápomocní v tejto novej situácii. Vyžadovalo si to úsilie navzájom sa pochopiť a porozumieť. Veď nakoniec všetkým išlo o pochopenie skutočnosti, že sme členmi veľkej ľudskej rodiny a spoločne chránime poklad posvätného daru života. Z bohatého dvojdnového dialógu vyberáme niektoré myšlienky:

„My, kresťania, máme lásku ku všetkým ľuďom bez výnimky. Preto zavrhneme každé zlo, ktoré ubližuje ktorémukoľvek človeku na svete. Preto odmietame vojnu nielen nukleárnu, ale aj každú inú. Boh stvoril ľudstvo, aby žilo v láske, v pokoji a šťastí. Preto tiež odmietame každý útlak, materiálny i duchovný, tak skupín, ako aj jednotlivcov...“, povedal vo svojom príhovore pražský arcibiskup kardinál ThDr. František Tomášek. A pokračoval: „Spojme sa teda k dielu, ktoré je pre trvalý mier rozhodujúce — vychovávať mierového človeka. V tejto súvislosti — veľmi zdôrazňujem — nebude mier vo veľkom, ak nebude v malom. To znamená v každom spoločenstve a vo vnútri každého človeka“.

Katolícky kňaz Huýnh Cónh Minh z Vietnamu zdôraznil, že „treba vysvetľovať, že je to imperializmus, kto vyvoláva nebezpečenstvo jadrovej vojny a kto vojnu ohrozuje celý svet“.

Japonský budhistický mních Naomiči Morišita povedal, že „nastáva doba, keď musíme utiecť z domu a niečo urobiť... Ide tu o celosvetovú vojnu, ktorá by zničila všetko. Ešte k nej nedošlo. Ak by došlo, nič nebude žiť“.

Člen čs. delegácie generálny biskup slovenskej evanjelickej cirkvi a. v. ThDr. Ján Michalko vyzdvihol potrebu vzájomnej dôvery a porozumenia. „Chcel by som zdôrazniť, že teologický vidím svoju veľkú zodpovednosť v tom, že my veriaci — a to sa vzťahuje na všetky náboženstvá — nemôžeme byť iba pozorovateľmi toho, čo sa robí okolo nás. Veď Boh nás stvoril na svoj obraz a dal nám veľké poverenie, aby sme poslание Jeho lásky, mieru a spolunažívania realizovali a vniesli do celého sveta. U proroka

Ezechiela je napísané: Strážnym som ta ustanovil. Táto strážna služba je veľkým poslaním cirkvi a náboženstiev na celom svete. Preto sa aj my angažujeme...“

Mons. ThDr. h. c. Jozef Feranec, biskup banskobystrický, predseda Zborn ordinárov Slovenska, vyjadril radosť, že sa na tomto stretnutí stretávajú oddaní priatelia mieru zo všetkých kontinentov. Povedal: „Volíme si život — chceme žiť v požehnanom pokoji v uznani práv, v úcte človeka k človekovi, k jeho presvedčeniu v duchu spravodlivosti s pevným presvedčením: Neustaf v mierovom úsilí!“

Mladý 29-ročný kresťan H. Greber zo Švédska, ktorý pre svoju otvorenú úprimosť tešil sa všeobecnej popularite, vyjadril potešenie z toho, že mohol prísť do Prahy, aby sa tu stretol s ľuďmi rovnako starými ako on, i aby našiel spoločný jazyk pre rovnaké problémy. Vyjadril tiež radosť zo skúsenosti, že mladí, ktorí prišli do Prahy, zmýšľajú ako on.

Rehoľná sestra Mary Soledad Perpiňanová z Filipín ho horila pozitívne o náboženskom živote v Československu. Zdôraznila, že získala veľmi cenné skúsenosti o náboženskom živote u nás. Vrelo sa poďakovala nášmu ľudu za krásne prijatie a prostredie mierového zhromaždenia.

Ústredný tajomník Združenia katolíckeho duchovenstva Pacem in terris ČSSR kanonik ThDr. Zdeněk Adler odboval delegátov náboženských kruhov pamätnou medailou razenou k 20. výročiu encykliky Pacem in terris, vyjadrujúcou náplň činnosti tohto združenia. Prítomní ju s vďakou prijali.

Z priebehu tejto záujmovej skupiny bola prijatá správa, v ktorej sa hovorí: „Vyše 260 účastníkov Svetového zhromaždenia v Prahe sa zúčilo k dvojdnovej intenzívnej diskusii o našej odpovedi — ako príslušníkov svetových náboženských spoločenstiev — na nebezpečenstvo jadrovej vojny a pretekov v zbrojení. Hovorili sme jeden k druhému, vychádzajúc z rôznych kultúrnych a politických základov, z rôznych náboženských učení, tradícií a spoločenstiev: kresťanských, židovských, mohamedánskych, hinduistických, budhistických a ďalších. Niekdedy bolo ťažké navzájom si porozumieť a vyžadovalo to úsilie i zápas. Avšak od samého začiatku nám bola zrejma jedna závažná skutočnosť, že sme členmi ľudskej rodiny a spoločne chránime poklad posvätného daru života. Sme jednoduše presvedčení, že život je svätý, že nám bol darovaný a že nie je naším právom zničiť ho. Hrozba zničenia, ktorá nemá obdoby, nás zjednotila a vedie nás k hľadaniu spoločnej odpovede.“

Z nášho rozhovoru sme rozpoznali, že náboženstvá vždy neprispievali k mieru. Niekdedy podnecovali nenávisť, vyhlasovali sväté vojny, žehnali násilie a prispievali k útlaku a rozdeleniu. Dnes sme však v úplne inej situácii. Naliehavosť súčasného nebezpečenstva núti nás všetkých, aby sme preskúmali a prehodnotili učenie i prax našich náboženstiev a tak objavovali nie to, čo nás rozdeľuje, lež skôr to, čo je nám spoločné a čo musíme konať v záujme zachovania posvätného daru života pred jeho zničením ľudskými rukami.“

Správa potom končí slovami: „Toto všetko vyžaduje nový dialóg medzi svetovými náboženstvami. Musíme sa usilovať o nový spoločný súhlas v záujme zachovania mieru a života. Všetci nech sme akéhokoľvek náboženstva, veríme v skutočnú moc a pôsobenie modlitby a meditácie. Vyžívame milióny veriacich, aby neustále obopínali svet rezavou modlitbou a lásky. Toto sa môže diať mnohými spôsobmi a rôznymi slovami“.

—fd—

BUDAPEŠŤ — PRAHA

Pred 20 rokmi v dňoch 15. — 20. júna bolo v Budapešti štvrté zasadanie Svetovej rady mieru. Všetko, čo predchádzalo tomuto zasadaniu, svedčilo o tom, že sa medzinárodné spory dajú riešiť pokojnou cestou, rokovanimi. Veď pod nátlakom verejnej mienky, ktorá sa po viedenskom kongrese národov ukázala ako mocná sila, ktorú musia rešpektovať tí čo riadia osudy sveta, došlo nielen k obnoveniu rokovania o kórejskej vojne a o jej skorom ukončení, ale pod jej nátlakom konečne po 3 rokoch a 17 dňoch bola podpísaná dohoda o prímerí. Takto sa skončila vojna v Kórei.

Budapešťianske zasadanie Svetovej rady mieru v dôsledku tohto radostného faktu mohlo vydať Výzvu, ktorá sa začína slovami: „Zrodila sa veľká nádej!“

Táto krátka výzva mohla konštatovať 4 veci.

1. Že je možná dohoda medzi národmi o skončení vraždenia vojnou.
2. Že povinnosťou národov je žiadať od ich vlád, aby mies- to konfrontácie zbrani žiadali rokovania a dohody.
3. Že povinnosťou každého obrancu mieru je podporiť každú iniciatívu, aby konflikty medzi národmi boli riešené mierovými prostriedkami.
4. Že povinnosťou našej celej mierovej spoločnosti je zma- riť dielo tých, ktorí bránia dohodám alebo ich zdržujú. Budapešťianska výzva Svetovej rady mieru sa končí slo- vami: „Mier je na dosah ruky. Na nás záleží, aby sme ho dobyli.“

Ale Svetová rada mieru zídenná v Budapešti nezostala len pri radosnom konštatovaní a pri výzve na všetkých jed- notlivcov a celú ľudskú spoločnosť, lež rozvírila aj širo- kú svetovú kampaň za rokovanie. V druhom dokumente, v Deklarácii k začatiu svetovej kampane za rokovanie sa kon- štatuje, že národy si uvedomujú, že mier môžu dosiahnuť svojou trpezlivosťou a vytrvalou činnosťou.

Trpezlivosť a vytrvalosť!

Ďalej sa proklamuje princíp, že každý národ si môže zvolíť taký spôsob života, aký si zvolili slobodné iné národy a z tohto potom vyplýva, že je možné spoliehanie rozdiel- nych režimov a že teda musia prestať všetky vojny a ag- resívne akcie proti nezávislosti národov.

„Tým, že národy zabezpečia rešpektovanie svojej zvrcho- vanosti, tým, že sa postavia proti čndziemu zasahovaniu do organizácie svojho života, tým, že odmietnu povoliť vojens- ké základne a akúkoľvek okupáciu zahraničnými vojska- mi, môžu si zaručiť svoju bezpečnosť a zachovanie mieru.“

Treba zastaviť pretek v zbrojení!

Treba začať znižovanie zbrojenia!

Treba všetky obnosy, vydávané na diela smrti a niče- nia, venovať na zvyšovanie životnej úrovne na zemi.

Apeluje sa tu na Organizáciu spojených národov, aby sa stala nástrojom a sprostredkovateľom týchto šlachetných cieľov v duchu svojej Charty.

„Preto sa Svetová rada mieru uznáša — hovorí deklarácia — rozvinúť svetovú akciu pre rokovanie. Jedine národy mô- zu svojou vytrvalou akciou dosiahnuť rokovanie, dohody a mier!“

Keď si teraz zhrnieme hlavné zásady, na ktorých sa uzniesla Svetová rada mieru v Budapešti s tými zásadami, ktoré schválilo Svetové zhromaždenie za mier a život, pro- ti jadrovej vojne, v júni t. r. v Prahe, vidíme tu veľa spo- ločných podstatných myšlienok. Lež zatiaľ čo v Budapešti to bol predsa len úzky okruh členov Svetovej rady mieru, v Prahe sa na týchto zásadách dohodlo 3625 delegátov zo 132 krajín a 119 medzinárodných organizácií. Najpočet- nejšie boli zastúpené mierové a protivojnové hnutia z vy- spelych kapitalistických štátov Európy, USA, Kanady, Ja- ponska (46 % účastníkov). Vysoko reprezentatívna bola účasť rozvojových krajín (31 %). Delegácie socialistických krajín tvorili len 14,3 % účastníkov.

Z toho vidíme, ako sa za 20 rokov rozšírilo svetové mie- rové hnutie. Je to znak toho, že národy sveta si stále viac uvedomujú smrteľné nebezpečenstvo, ktoré hrozí sve- tu a všetkým národom z atómového zbrojenia. Ľudia na ce- lej zemeguli sú si vždy viac vedomí, že v prípade aktivi- zovania a konfrontácie jestvujúcich zásob nukleárných zbrani svetových arzenálov celému svetu hrozí smrteľné nebezpečenstvo zániku v atómovom požiari.

Toto veľké množstvo zástupcov svetovej verejnej mienky na Svetovom zhromaždení za mier a život, proti jadrovej vojne, rokovali v 11 špecializovaných dialógoch a 12 záuj- mových skupinách podľa stanovených tém. Priebeh roko- vaní v týchto skupinách jednoznačne vyznel a mal za cieľ vyburcovať svedomie ľudstva, zjednotiť svetové mie- rové hnutie v úsilí za odvrátenie narastajúceho nebezpe- čenstva vzniku jadrovej vojny, za odzbrojenie a mier.

Naša vlasť bola na svetovom zhromaždení zastúpená osemdesiatčlennou delegáciou, schválenou plenárnym za- sadaním ÚV NF ČSSR 25. mája 1983.

Základom rokovania boli návrhy, obsiahnuté v politickej deklarácii poradného výboru Varšavskej zmluvy v Prahe, ktoré obsahujú mierové iniciatívy Sovietskeho zväzu a tvo- ria solídny základ rokovania medzi svetovými veľmocami a na to, aby z týchto rokovaní vznikli dohody, čo by od- stránili vo svete nukleárne nebezpečenstvo.

[Pokračovanie]

V prvých novembrových dňoch ožívajú naše cintoríny. Rozkvitnú kvetmi lásky a vďaka pozostalých, ktorí prichá- dzajú, aby sa pomodlili Otčenáš a položili venček, kytičku kvetov na miesto pozemského odpočinku telesnej schránky, v ktorej prebývala nesmrteľná duša.

Mnohí z nás v takýto čas zamieria aj na hroby tých, čo položili svoje životy v obrane našej vlasti. Mnohí zájdu na našu pamätnú Duklu, bránu našej slobody, iní zas na bra- tislavský Slavín a na iné miesta, kde prosté pamätníky hlásajú, že pod nimi odpočívajú tí, čo žertvovali to najcen- nejšie, čo človek má, svoj život.

Iste na týchto miestach si ešte výraznejšie uvedomujeme, akým hrozným zlom je vojna, ktorá kosí nevinné životy a do nešťastia uvádza pozostalé rodiny. Uvedomujeme si to tým výraznejšie práve v tomto čase, keď sa boj za zacho- vanie svetového mieru stupňuje, lebo sily neprajúce mieru rinčia čoraz väčšími jadrovými zbraňami.

Večné odpočinutie mŕtvym a pokoj nám živým! Pokoj, po akom túži každé neskazené ľudské srdce, lebo len v po- koji, mieri, možno žiť, pracovať, vychovávať svoje deti, mod- liť sa a byť šťastným na tejto zemi.

(om)

K MILOSTIVĚMU ROKU — ROKU POKÁNIA MARTIN

K bráne mesta Amiensu blížili sa jazdci rímskeho vojska. Pred bránou mesta stál žobrák, natiahol ruku, prosil od prechádzajúcich almužnu, triasol sa na tele, lebo bol na- polo nahý a čas bol jesenný.

Žobráka si nikto nevšimol.

— Dajte almužnu chudobnému, v mene Ježiša! — volal žobrák, keď k bráne prišli jazdci.

Oni však prechádzali, nevšimli si ani žobráka, ani je- ho volanie.

Tu jeden z nich zastavil koňa. Niečo hľadal vo vreciach, avšak nenašiel nič. Pozrel sa na žobráka, zoskočil z koňa, sňal svoj plášť, šablou ho rozfal na dve polovičky, polo- vičku dal žobrákovi a polovicu si hodil na plece, vyskočil na koňa a doháňal spoluzádcov.

Niektorí z jazdcov, keď uvideli Martinov plášť, smiali sa. Martin na posmechy nereagoval.

Tej noci videl Martin vo sne Krista. Šiel v sprievode anjelov oblieceny do Martinovho plášťa, ktorý daroval žob- rákovi a povedal anjelom: — Martin, ešte nepokrstený, ob- liekol ma týmto plášťom!

Keď sa Martin zobudil, už neusnul. Rozmýšľal o tom, čo sa mu snívalo. Pred jeho očami prechádzajú jeho detské roky. Vidí, aký je nepokojný. Z Panónie, z okolia Bla- tenských jazier so svojim otcom, rímskym vojakom, ktorý pre chrabrosť bol menovaný stotníkom, presťahoval sa žiť do mesta Pávie v Taliansku. Vtedy mal 10 rokov. Bol zve- davý, chcel všetko vidieť, počuť, vedieť. Detská zvedavosť ho odvieďla aj do kresťanskej modlitebne. Pozeral sa na bohoslužbu, počúval kážeň, obdivoval lásku, ktorú videl medzi kresťanmi. Avšak jeho rodičia boli pohania. Na kres- ťanské bohoslužby chodil bez ich vedomia.

Mal 15 rokov, keď ho otec odvieďol do rímskeho vojska. Z Itálie ho preradili do Galie a tam ho zaradili do rí- mskeho jazdeckta. Už 3 roky slúžil v armáde.

Teraz mu je tak dobre na srdci. Urobil dobrý skutok. Ukázal kresťanskú lásku, ako ju videl v Pávii.

Nasledujúceho dňa sa vypytoval na biskupa Amiensu. Keď ho našiel, dal sa pokrstiť. Ešte 2 roky ostal v armáde a potom odišiel do mesta Poitiers, kde tamojší biskup Hi- lár ho vyučil kresťanskej viere.

Po niekoľkých mesiacoch sa rozhodol navštíviť svojich rodičov, ktorí sa vrátili do Panónie. V Alpách ho prepadli zbojníci. Bránil sa a vtedy jeden zo zbojníkov vzal sekeru. Martin sa musel vzdať. Zviazali ho a dali ho strážiť jed- nému zo zbojníkov. — Kto si? — spýtal sa zbojník a ihneď dodal — bojíš sa, čo?

— Som kresťan a ešte som sa nikdy nebál. A práve teraz sa cítim veľmi bezpečne, pretože viem, že Boh chrá- ni svojich sluhov v každom nebezpečenstve. Avšak teba ľutujem, lebo nie si hoden Božej lásky a preto i máš sa čoho báť.

Odpoveď znepokojila zbojníka. Vstal, rozviazal putá na rukách a nohách Martina, vyvieďol ho na cestu a nechal ho odísť.

[Pokračovanie na 15. str.]

Božej modlia ruženec alebo iné svoje súkromné modlitby. Je samozrejme, že i súkromné modlitby sú potrebné a nevyhnutné, ale modliť sa ich máme doma, alebo i v chráme, avšak nie počas Služby Božej, počas spoločného žertvoprinášania. Každý zúčastnený na Službe Božej má byť aktívnym účastníkom tejto bohoslužby telom a dušou. Sv. Otec sv. Pius X. hovorí: „Nemodlite sa počas Služby Božej, ale modlite sa Službu Božiu“. To znamená: — Odložme všetky iné modlitby a zúčastníme sa na Službe Božej spevom a sledovaním chodu Služby Božej, uvedomovaním si, čo sa v jednotlivých momentoch deje, čo k nám hovoria texty liturgických piesní, text prečítaného Apoštola a evanjelia a čo tie texty znamenajú pre našu dušu. Potom pristúpme k sv. prijímaniu. Týmto všetkým sa stávame spoluprinášateľmi tejto žertvy Nového zákona. Toto všetko rozumieme pod slovami prikázania zúčastniť sa na Službe Božej.

Nemajú hriech, keď v nedeľu a sviatky nezúčastnia sa na Službe Božej: chorí a tí, ktorí ich opatrujú, vojaci, ktorí sú v službe, potrebný personál v komunikácii (železnice, autobusy, pošta), strážnici, tí, ktorí musia vykonávať nevyhnutné práce v továrňach, robotníci, ktorí pracujú v závodoch s nepretržitou prevádzkou a pod. Tu poznamenávame, že vždy je našim sudcom naše svedomie. Keď napr. niekto sa cíti chorý, či slabý, ale tá choroba mu neprekáža ísť na zábavu, do kina, do divadla, — taký vo svojom svedomí nemôže byť ospravedlnený, ak sa nezúčastní na Službe Božej.

Tí, ktorí sa nemôžu zúčastniť na Službe Božej v nedeľu alebo vo sviatok, sú povinní aspoň občas zúčastniť na Službe Božej. Napr. matka má malé dieťa, ktoré samo nechať nemôže. Teďa bude sa so svojim manželom striedavo zúčastňovať na Službe Božej: v jeden sviatok, či nedeľu pôjde do kostola ona, na druhý on. Avšak tí, ktorí žijú v mestách, kde od skorého rána až do obeda a tiež večer je Služba Božia, môžu si všetko zariadiť tak, že jedno pôjde na raňajšiu a druhé na neskoršiu Službu Božiu. Avšak nemožno robiť tak: vo sviatok hoci z akejkolvek príčiny nezúčastní sa na Službe Božej, avšak namiesto toho pôjdem v obyčajný deň.

Cirkev sa snaží, aby vo sviatočných dňoch bolo niekoľko Služieb doobeda a večer. To znamená, že turisti a všetci, ktorí vychádzajú do prírody, môžu sa obrátiť na svojho kňaza, aby jedna Služba Božia bola v čase, ktorý im najviac vyhovuje. Miestny duchovný všetko rád zabezpečí, avšak o potrebách svojich veriacich musí vedieť.

Niekedy sa stáva, že kňaz nemôže v každej svojej filiálke v nedeľu alebo vo sviatok slúžiť Službu Božiu (veľa filiálok, ochorie a pod.). V takomto prípade, keď vo filiálke je chrám, veriaci sú povinní sami odbaviť utiereň s obednicou, večiereň a účasť na jednej z týchto bohoslužieb je splnením povinnosti zúčastniť sa na Službe Božej.

Pán Boh žehná tých, ktorí slávia jeho dni. Prví kresťania si tak vážili účasť na Službe Božej, že neváhali samých seba vystavovať mučeniu za účasť na Službe Božej alebo ísť aj na smrť. Nech bude pre nás drahou každá nedeľa a sviatok. V tie dni oslavujeme Pána Boha Službou Božou a ňou kráčajme k spásu.

Avšak Cirkev odporúča, aby veriaci boli na Službe Božej nielen v nedeľu a vo sviatky, ale čo najčastejšie, ako im je to možné. To sa týka zvlášť ľudí starších, dôchodcov, ktorí majú voľný čas a môžu prísť na Službu Božiu. Bude to na ich úžitok a spásu.

Sú ľudia, ktorí nepovažujú za potrebné zúčastňovať sa na Službe Božej. Týmto poukazujeme na 3. Božie prikázanie. V tejto otázke budeme podľa neho súdiť.

Sú ľudia, ktorí idú na Službu Božiu zo zvyku, pretože aj susedia chodia, alebo preto, že ich poslali rodičia.

Sú ľudia, ktorým sa Služba Božia vidí pridlhá, chceli by ju reformovať, skrátiť. — Týmto dvom posledným skupinám dávame myšlienku na úvahu o týchto otázkach:

1. Služba Božia — to je moment stretnutia kresťanov, zhromaždenie detí jednej rodiny, Božích detí, ktorých hlavou je Kristus. Účasť

Napr. v juhoafrickej únií čierni ľudia nemajú žiadne ľudské práva, vykorisťujú týchto ľudí ako nemú tvár, alebo ako vec. A nemusíme chodiť až do Afriky. Koľko ráz vidíme neľudské správanie sa u nás jedného k druhému. Pri tom sme všetci deťmi Božími, máme jedného Otca nebeského. Ježiš Kristus nazývajúci Boha Otcom, ukazujúci, že sme jeho deťmi, chcel, aby medzi nami bol súlad, láska, vzájomné porozumenie, láska k bližnému. Boh je našim Otcom, Otcom všetkých ľudí, Otcom celého ľudstva. „Sme teda dieťky Božie a ešte sa neukázalo, čo budeme...“ (Jn 1, 3, 2). A tieto slová hovoria, že naša spása nie je v názve, pomenovaní, ale v našom živote ako dieťok Božích. To je málo, keď sa denne budeme modliť „Otče náš“, avšak nebudeme žiť v duchu týchto slov. V svojich bližných musíme vidieť brata a sestru — deti toho istého Otca Nebeského, ktorý je aj našim Otcom. Tieto slová nech nám prídu na myseľ vtedy, keď sa budeme modliť Otče náš.

G. Kopčay

OBCHODNÍK

V dlhej sále pápežského paláca zasadala pápežská komisia. Prerokovala dokumentáciu o živote Homobona — obchodníka, ktorý bol predložený na beatifikáciu. Vstal pápežský notár:

— Po preskúmaní života obchodníka a kupca Homobona, narodeného v kupeckej rodine v lombardskom meste Kremona, dávame návrh, aby bol vyhlásený za svätého. Tu je jeho život:

— Každý deň začínal modlitbou. Hovoril, že najprv treba hľadať Božie kráľovstvo a že šťastlivý úspech všetkých ľudských počínaní záleží len od Boha.

— Veľmi dbal, aby pri predaji a kúpe nikoho nepoškodil.

— Svoj tovar nikdy nepredražoval a krátko povedal, za koľko ho môže predaj.

— Radšej bol hotový stratiť celý svoj majetok, než sa dopustiť nespravodlivosti.

— Jeho reč bola vždy jedna: „Mám — nemám“. Nikdy nehovoril nepravdu, ani sa nezaprisahával, ako to neslávne robievali obchodníci.

— Dlhý splácal riadne a včas, aby veritelia nemali škodu.

— Ku všetkým ľuďom a kupujúcim bol láskavý, priateľský, ochotný a úslužný.

— Bol vždy skromný a získal si náklonnosť spoluobčanov.

— Nedeľa a sviatky zasvätil vždy svedomite na slávu Božiu a na úžitok svojej duše. Zúčastňoval sa na Službe Božej, pristupoval k sv. prijímaniu a ostatný čas nediel a sviatkov doma venoval čítaniu Sv. písma a iných duchovných kníh.

— Svojich rodičov počúval a vážil si ich i keď bol už dospelý, samostatný a ženatý.

— Bol ženatý. Ako ženatý neprestával byť zbožným a čestným kresťanom.

— Značný majetok, ktorý mu ostal po smrti rodičov, považoval za tovar,

ktory možno zameniť za kráľovstvo nebeské a štedro pomáhal chudobným. Jeho neobyčajná štedrosť sa nepáčila jeho manželke. Keď z tej príčiny manželka sa s ním hášterila, odpovedal: „Myslíš, že utrpíme škodu na časnom majetku, keď k chudobným budeme dobrí a štedrý? Veď slovo Božie inak hovorí. Ježiš Kristus povedal: „Tomu, kto ňa prosí, daj, — a odplatí ti tvoj Otec, ktorý vidí aj skryté veci“ (Mt 5).

Uvádzal jej aj iné miesta Svätého písma:

„Pánovi požičiava, kto sa nad chudákom zľntáva, a on mu jeho dobrodenie odplatí“ (Kn prisl. 19, 17).

„Kto chudobnému dáva, nemá nedostatok (ničoho), lež tomu, čo si (pred ním) zakrýva zrak, zlorečí budú veľmi“ (Kn prisl. 28, 27).

„Ukladaj si poklad v prikazoch Najvyššieho a viac ti to bude osožiť ako zlato. Almužnu svoju uzavri chudobnému do srdca, a za to ňa vymodlí zo všetkého zla“ (Ekl 29, 14—15).

„Blažený, kto sa zaoberá s úbohým a chudobným, v deň nepríhodný zachráni ho Pán“ (Ž 40, 4).

Avšak ani týmito slovami nedosiahol nič. Manželka sa neuspokojila. Uspokojil ju až sám Pán Boh. Nastali ňaké časy a Boh zázračne vynahrádzaval Homobonovi almužny, rozdávané chudobným. Od tohto času aj ona verila v Prozreteľnosť Božiu a bola k chudobným štedrá.

— Sám bol skromný. Odmietal prepych, pohrdával svetskými radovánkami.

— S pribúdaním rokov vzrastala aj jeho zbožnosť a dobré skutky. Denne ho videli v chráme. Počúval Službu Božiu. Tak pri Službe Božej v chráme odovzdal svoju dušu Bohu. Bol rok 1197. Boh oslávil jeho hrob mnohými zázrakmi, zvlášť na chorých ľuďoch.

Pápežský notár ukončil správu o preskúmaní života obchodníka Homobona.

Už rok po jeho smrti pápež Inocent III. vyhlásil obchodníka Homobona za svätého. Cirkev oslavuje jeho pamiatku 13. novembra.

NAD MŤVOLOU PRIATEĽA

Kanonik Silvester Hozzelini bol ešte mladý človek. Avšak preto, že bol veľmi učený, poznali ho veľké mestá Itálie, Bologna a Padova, kde študoval. Kanonikom sa stal príliš mladý. Teraz sa vracal domov z dlhšej cesty.

Doma ho netrpezlivo očakávali. Jeho najbližší priateľ náhle zomrel a už niekoľko dní odkladali pohreb, čakajúc na kanonika.

Silvester sa ponáhľal k svojmu priateľovi. Pociťoval veľký bôľ. Stratil priateľa, s ktorým sa denne stretával, stratil oddaného človeka. Teraz sa ponáhľal, aby objal aspoň mŕtveho svojho priateľa. Vošiel do izby. Vo svetle sviečok uvidel tvár svojho priateľa, a stĺpol. Nemohol vykročiť k nemu, nemal sil pristúpiť bližšie k rakve a stisnúť aspoň ruku svojho priateľa. Stál omráčený. Na čele sa mu zjavil chladný pot. Kanonik Silvester stál pred mŕtvolou, ktorá sa už rozkladala...

fou na Službe Božej sme v tejto rodine Božích detí. A okrem tohto veľkého vyznamenania, ktoré nám prináša spásu, pretože tam nás poznáva Kristus a už nám nepovie: „Nepoznám vás“ (Mt 25, 12, 31—46), my svojím skutkom hlásame Krista, iní o nás povedia to, čo hovorili pohania o prvých kresťanoch: „Vidite, ako sa milujú!“, svojím skutkom privádzame aj iných do chrámu, tým zachraňujeme duše a my sami ako odmenu za to dosahujeme odpustenie hriechov (Jk 5, 20).

2. Služba Božia, táto golgotská žertva — sama osebe je nekonečne hodnotná a plody, ktoré z nej dostávame sa merajú našim postojom k nej a našim vnútorným rozpoložením. Každý človek môže čerpať vodu z rieky do nekonečna, avšak načrieť môže len toľko, koľko sa vmestí do jeho nádoby. Tá nádoba, ktorou čerpáme milosť Božiu — je náš postoj k Službe Božej. A ten, kto ide na Službu Božiu len preto, že tam chodia aj iní, alebo zo zvyku, alebo preto, že ho poslali, ten veľa nenačrie. Ba povieme viac: Ten, kto ide na Službu Božiu len preto, aby splnil Božie prikázanie, ten splnil iba prikázanie, to znamená, ten nespáchal hriech, avšak aj on veľa nenačrel. Na Službu Božiu máme ísť z lásky k Bohu, s radosťou (ako napr. ideme navštíviť našich milovaných rodičov), z vnútornej túžby byť so svojím Bohom (ako napr. túžime byť s našimi rodičmi). Keď sme toto dosiahli, keď nás do chrámu bude ňahat vnútorná sila lásky, vtedy sme šťastní, lebo budeme spasení. Pretože my podľa miery našej lásky načerpáme na Službe Božej veľa Božej milosti.

3. Teraz odpoveď tým, ktorým sa Služba Božia vidí prídlhá a chce-li by ju zreformovať — skrátiť. Takí ľudia nevedia, čo je Služba Božia. Služba Božia — je to nebeské slúženie tu na zemi, počas ktorého sám Boh zvláštnym blízkym spôsobom je prítomný a prebýva s ľuďmi, je neviditeľným Svätovysluhovateľom, prinášajúcim a prinášaným. Na zemi niet nič svätejšieho, velebnejšieho, oživujúcejšieho. Služba Božia — to je stále opakovanie sviatku lásky Božej k ľuďom a všemohúce orodovanie za spásu sveta a každého člena Cirkvi zvlášť.

Na dĺžku Služby Božej sa Cirkev pozerá z tohto pohľadu. Boli časy, keď životné okolnosti si vymáhali, aby bola dlhšia a v našich časoch z tých istých dôvodov Cirkev ju skrátila tým, že vynechala nepodstatné časti alebo časti, ktoré sa opakujú. Je to vždy len vecou Cirkvi a nie vecou jednotlivých kňazov, či veriacich. Teraz Služba Božia poväčšine trvá hodinu, najviac hodinu a 10 minút. A my nechceme ani tú jednu hodinu zasvätiť výlučne Bohu? Pozrime sa, čo na to hovorí Kristus. Kristus si raz vzal apoštolov a im povedal: „Ostaňte tu a bedlite so mnou!“ Trochu poodišiel, padol na tvár a modliť sa. Potom sa vrátil k učeníkom a našiel ich spať. I riekol Petrovi! „Nezvládli ste teda ani hodinu so mnou bedliť?“ (Mt 26, 38—41). Toto Kristus hovorí tým, ktorým sa Služba Božia vidí prídlhá. My nie hodiny, ale desiatky hodín, ba aj celý život prežijeme na miestach, ktoré nám neprinášajú nič dobrého a ich nepovažujeme za prídlhé. A tam, kde sa rozhoduje o spásu našich duší, zlý duch nám našepkáva, že tá hodina je prídlhá. Aká škoda, že svet nemôže počuť svedčenie umierajúcich, ktorí neraz veľmi ľutujú, že im Služba Božia bola prídlhá... A my dodávame: Možno, tá hodina na Službe Božej by ich bola zachránila!

Treba ešte pripomenúť podobnosť Ježiša Krista, v ktorom zvoláva hostí na svadbu kráľovského syna a v ktorom odsudzuje tých, ktorí nechceli prísť a tých, ktorí nemali čisté svadobné rúcho slovami: „Vyhodte ich do tmy, tam bude plač a škripanie zubami“ (Mt 22, 1—14). Takto Kristus volá aj teraz. Preto sa zúčastňujeme na Službe Božej nielen z povinnosti, pretože je to Božie a cirkevné prikázanie, ale choďme s láskou, s citom, že potrebujeme duševné posilnenie. Naša účasť na Službe Božej s tým úmyslom nás obohatiť a bude zálohou našej večnej spásy.

Sv. Augustín — sa narodil 13. novembra roku 354 v Tagaste v severnej Afrike. Otec Patricius bol pohanom a až na smrteľnej posteli prijal sviatosť krstu. Matka Monika bola kresťankou. Študoval v Kartágu, kde však padol mravne a k tomu sa pridala sekta manichejcov. Z jeho ľúbostného pomeru sa mu narodil syn Adeodatus. Najprv vyučoval v Kartágu, potom roku 383 odišiel do Ríma a potom do Milána, kde bol učiteľom rétoriky. Prišla k nemu i jeho matka Monika. V Miláne zo zvedavosti chodil na kázne biskupa sv. Ambróza, potom začal čítať Sväté písmo, opustil hriešny život a prijal krst. Po krste Augustín s matkou a synom nastúpil cestu do vlasti. Matka Monika zomrela v Ostii a syn Adeodatus po návrate domov. Augustín tri roky žil asketickým životom v rodnom meste. Roku 391 vysvätil ho biskup mestečka Hippo za kňaza a roku 395 Augustín sa stal biskupom v Hippo. Ako biskup žil spoločne so svojimi kňazmi, kázal, staral sa o chudobných a písal. Bránil Cirkev proti bludom donatistov, manichejcov a pelagianistov. Napísal 93 spisov, z ktorých najvýznamnejšie sú Vyznania a O Božom štáte. Vo Vyznaniach v autobiografii odkrýva svoj hriešny život a oslavuje dobrotu a milosrdenstvo Božie. Dielo O Božom štáte je apologia kresťanstva, historicko-filozofické dielo. Jeho hlavné dogmatické dielo O Svätej Trojici pojednáva o hlbokom tajomstve Trojjediného Boha. V spise O viere, nádeji a láske dáva výklad apoštolského vierovyznania. Vo svojich polemických spisoch proti už spomenutým sektám vždy rozlišuje medzi osobou a bludom. Najvýznamnejšou Augustínovou biblickou prácou je jeho Úvod do štúdia Svätého písma a Komentáre ku knihám Svätého písma. Tiež sa zachovalo jeho 313 kázní a 270 listov. U nás v živej reči sú vydané jeho Vyznania, Boží štát a niekoľko iných spisov. Zomrel 28. augusta 430 v čase, keď jeho mestečko Hippo obliehali Vandali. Skoro po jeho smrti Vandali mesto obsadili, zničili ho, stopy mesta Hippo a jeho chrámov celkom zmizli a mesto už nikdy nebolo obnovené. Avšak hrobu sv. Augustína sa nedotkli. Neskôr ostatky sv. Augustína boli prenesené do Pávie v Taliansku. Pamiatku sv. Augustína Cirkev oslavuje 28. augusta.

Zamyslíme sa aspoň nad niektorými výrokmi svätého Augustína: „Dobre vie žiť ten, kto sa vie dobre modliť. Modlitba je kľúč do neba: modlitba sa vznáša hore a Božie milosrdenstvo zostupuje k nám dole. Ako telo žije potravou, tak vnútorný človek žije modlitbami a rozhovorom s Bohom.

Niet väčšieho nešťastia od blahobytu hriešnikov, lebo sa tak utvrdzujú vo svojej zlobe a ponáhľajú sa do zatratenia.

Človek, ktorý nápravu svojho života odkladá až na poslednú hodinu, zvädza a klame samého seba, lebo sa zahráva so smrťou. Veď je najviac nebezpečné, ba odporne pred Bohom, keď niekto odkladá vec, od ktorej záleží celá večnosť, až na čas posledný.

Boh prisľúbil kajúcnikovi odpustenie, avšak mu neprisľúbil zajtrajší deň. Možno, že mu ho ešte daruje, avšak tiež je možné, že mu ho odmietne.

Diabol je podobný psovi, priviazanému na reťaz. Môže aj štekať a sa zlosť, avšak uhrýzť môže len toho, ktorý sám toto chce. Diabol neškodí prinucovaním, len radou. Nemôže násilne od nás vynútiť súhlas, ale môže len prosiť náš súhlas.

Každého človeka považujte za brata v Kristu a spolunásledníka Nebeského kráľovstva.

Možno niekto si myslí, že jeho hriechy sú také veľké, že nemôže dúfať, že mu ich Boh odpustí. Nech odstúpi od nás taká myšlienka! Prečo, človek, nemyslíš na všemohúcnosť nebeského Lekára, a myslíš len na množstvo svojich hriechov? Veď Boh, ako dobrotivý, chce sa zmilovať a ako všemohúci, môže sa zmilovať. Zatvára pred sebou bránu Božieho milosrdenstva ten, kto si myslí, že Boh sa nad ním zmilovať nechce, alebo nemôže. Teda nech nikto netratí nádej na Božie milosrdenstvo, hoci by mal stovky a tisíce hriechov.

Keď milujete Boha, postarajte sa, aby aj vaši blížni, a najviac do-

— Som taký, aký bol on. — Aký on je teraz, taký raz budem aj ja!

Kanonik Silvester nepamätal, ako vyšiel z domu svojho priateľa, avšak slová, ktoré šeptom povedal pri rakeve, hučali mu v hlave.

Po niekoľkých dňoch kanonik Silvester sa zriekol svojej hodnosti. Odišiel do púšte, na samotú, aby žil v kajúcnosti, v púste a modlitbách. Jeden pohľad na mŕtvolu priateľa priviedol ho no cestu tvrdého pokánia.

Prešlo veľa rokov. Svet zabudol na kanonika Silvestra Hozzeliniho. A v púšti, pri meste Osimo v Ankonskej provincii k človekovi svätého života, ktorý žil v neustálej kajúcnosti a ktorého zvali Silvestrom, prichádzalo vždy viac ľudí, ktorí ho chceli nasledovať.

Silvester založil kongregáciu silvestrinov, ktorú pápež Inocent IV. roku 1248 potvrdil. Svoj kláštor mali v Monte-Fano, kde žili prísny kajúcnym životom.

Hoci Silvester žil v stálych pôstoch, dožil sa 90 rokov. Zomrel 26. novembra r. 1267 a toho dňa cirkev oslavuje pamiatku sv. Silvestra, opáta, pripomínajúc ľuďom veľké slová tohto svätca, ktoré ho priviedli na cestu kajúcnosti: „Som taký, aký bol on. — Aký on je teraz, taký raz budem aj ja.“

SVÄTÝ JÁN ZLATOÚSTY

Narodil sa v sýrskej Antiochii, na brehu rieky Orontés, ktorá sa vlieva do Stredozemného mora. Bolo to tretie najväčšie mesto v ríši. V Antiochii prevládal v tom čase duch akéhosi kozmopolitizmu — bolo nevhodné mať voči záujmom svojej vlasti, voči národným tradíciám a k národnej kultúre.

Ján študoval rétoriku a filozofiu. Matkina výchova však viac ovplyvnila dušu mladého človeka, ako myslenie, ktoré vládlo mestom. Jeho otec bol vysokým dôstojníkom, ale zomrel v mladom veku, keď matka mala sotva dvadsať rokov. Kvôli synovi sa však vzdala nového manželstva. Materiálne bola dobre zabezpečená a tak sa mohla celou svojou osobnosťou venovať výchove syna.

V 18. roku svojho života Ján prijal krst a hoci mal pred sebou kariéru, radšej sa prichyľoval k utiahnutému, meditativnému spôsobu života. Len na pranie svojej matky neodišiel do samoty, ale kúpil si bývanie blízko mestskej brány, aby sa tam venoval asketickému životu a štúdiu Písma svätého.

Antiochia už mala v tom čase teologické učenie s bohatou tradíciou. Tu sa ešte viac zdokonaľoval v poznávaní Biblie. Mal rovnako výhrady proti alegorickému vysvetľovaniu Písma, ako si neobluboval ani teologické dišputy. To, čo on v evanjeliách hľadal, to boli slová Kristove a jeho odkaz. Zvlášť si obľuboval Matúšovo evanjelium. Pavlovými listami bol tak nadšený, že si ich každé dva týždne prečítal. Tieto čítania mali zaiste vplyv na jeho rozhodnutie, aby opustil samotú a vystúpil zo svojej uzavretosti pred svetom.

Mohol mať 34 rokov, keď sa dal vysvätiť na diakona. Sviatosť kňazstva prijal až o päť rokov. Potom sa už venoval kazateľstvu. A že slovo Božie vedel úspešne predkladať a aplikovať, prezrádza aj prímenie, ktoré dostal — Zlatoústý.

Vedel výstižne, bez urážok kritizovať nedostatky tak samotných kňazov, alebo kresťanov, ako aj pohanské zvyky. Vedel sa zastávať chudobných, sociálne ubiedených a ironicky hovoriť o nadutosti bohatých. A vedel patričným spôsobom oceniť čnosti.

Zvlášť tí chudobnejší cítili, že hovorí k nim taký človek, v očiach ktorého aj oni čosi znamenajú. Vystupoval ako advokát chudobných. Zastával tých, ktorí umierali hladom a smädом. Neprestával bičovať vo svojich kázňach chvastúnstvo boháčov vtedy, keď pred ich očami defilovali ubiedení. Zdieľal život i starosti chudoby.

Zvesť o ňom sa rozšírila ďaleko za jeho mesto a ľudsky povedané, to spôsobilo aj jeho nešťastie.

V roku 397 zomrel Nektários, biskup hlavného mesta, ktorý holdoval prepychu, okázalým slávnostiam. Jána menovali jeho nástupcom a tak v Antiochii obľúbený kazateľ sa stal z jedného dňa na druhý biskupom hlavného mesta a dvorným kazateľom cisára. Tým sa vlastne začala jeho krížová cesta, ktorá skončila vo vyhnanstve. Najprv domáce väzenie, potom vyhnanstvo až na hranice Arménska. Ani tam ho dlho nenechali, ale o krátky čas pokračovala jeho cesta deportácie až na východné pobrežie Čierneho mora. Keďže jeho zdravie už bolo podlomené, blízko cieľa zomrel na ceste v roku 407. Jeho telo pochovali do kaplnky v dnešnom Suchumi, v Abcházskej ASSR.

V roku 438 jeho ostatky previezli do Carihradu a v VIII. storočí do Ríma. Ale časť relikvií ostali v Suchumi a kamenná truhla, do ktorej jeho telo pochovali. I dnes sa nachádza v tomto chráme na viditeľnom mieste.

Štefan Várkózi

VINA PIJANOV

Kto prvý raz rozprával s Jožom, považoval ho za zlatého človeka. Snažil sa milo prihovoriť, každému vyjstí v ústrety, bol samá ochota. Tak sa správal i doma, ak sa vrátil triezvy. Pre jeho rodinu to bol sviatok. Žena Amálka i jeho štyri deti si vydýchli. Amálka sa mu usilovala pripraviť večeru podľa jeho chuti, deti ho obskakovali a každé sa usilovalo poznať jeho vôľu a splniť ju skôr ako ju vysloví. Keď sa otec pustil do práce, každý ho pochválil, pomáhal mu ako mohol. Keď skončil jednu prácu, manželka mu chcela čo najjemnejšie ponúknuť druhú. Nešlo jej ani tak o tú prácu, chcela ho zamestnať, aby mu nezišla na um krčma. Keď sa jej podarilo zadržať ho doma po celý večer, celá rodina jasala radosťou. Spokojne si ľahli, svieži vstali, každý sa tešil, že sa mohol nerušene vyspať.

Bohužiaľ, takých dní bolo málo. Do mesiaca bolo ich možno spočítvať na prstoch jednej ruky. Zvyčajne Jožo

máci a vaši známi ho milovali. Preto ich poučte, presvedčte, napomínajte a proste, koľko len môžete.

Bože môj, mohol si ma tisíckrát zaslúžene zatratiť, keby si bol chcel. Avšak ty si nechcel, lebo miluješ moju dušu.

Nepohrdaj Božím milosrdenstvom, ak nechceš raz ochutnať Božiu spravodlivosť. Boh je nekonečný vo svojom milosrdenstve, avšak aj vo svojej spravodlivosti.

Ludské hriechy majú svoj počet a svoju mieru, avšak milosrdenstvo Božie mieru nemá. Preto nech žiaden hriešnik nezúfa, ale, pozerajúc sa na milosrdenstvo Božie, nech sa kaja.

Radost človeka, ktorá vyplýva z dobrého svedomia, podobá sa raju. Každý, kto si praje opravdivý pokoj, ktorý je slúbený kresťanom po tomto živote, môže ho ochutnať už tu, uprostred najtrpkejších okolností pozemského života, keď budeš dodržiavať prikázania toho, ktorý ho prisľúbil. Skoro poznáš, že ovocie spravodlivosti je oveľa sladšie ako ovocie hriechu. Dokonalejšie a radostnejšie budeš sa tešiť s dobrým svedomím uprostred horkých ťažkostí, než so zlým svedomím v bujných rozkošiach.

Boh nikdy neодоženie pravdivého kajúcnika. Dokiaľ žijeme na tomto svete, pokánim môžeme dostať odpustenie hriechov.

Boh nám dal bezpečný prístav — pokánie, aby sme pre svoje hriechy nezúfali, avšak tiež nám stanovil neznámym deň smrti, aby sme naše hriechy nerozmnožovali a na jeho milosrdenstvo opovážlivo sa nespoliehali.

Nehanbi sa vyznať pred jedným, čo si sa nehanbil robiť možno pred viacerými.

Všetci jednomyselne držte sa svojho Otca — Boha a svojej Matky — Cirkvi.

Pane Bože!

Nešťastný je ten, kto veľa vie, ale Teba nepoznáva! Tisíckrát šťastnejším je ten, kto Teba poznáva, i keby všetko iné nevedel.

Kto chce byť od ľudí chválený vtedy, keď ho Ty haniš, nebude ľudmi obrátený vtedy, keď ho budeš súdiť, a nebude zachránený vtedy, keď ho zatratíš.

Menej Ťa miluje, kto pri Tebe ešte niečo miluje a nemiluje to pre Teba.

Najlepším Tvojím sluhom je ten, ktorý netúži od Teba počuť čo chce, ale ten, ktorý chce to, čo od Teba počuje.

Počúvam Boží hlas, ktorý mi hovorí: Dajte si pozor, aby vaše srdcia možno neboli zafažené obžerstvom a pijanstvom."

Treba spomenúť aj veľa listov, ktoré napísal sv. Augustín. Pozrieme sa aspoň na niektoré:

Biskup Augustín dostal dopis od dievčiny, ktorá plakala, že zomrel jej brat. Košefu, ktorú vyšivala bratovi, poslala Augustínovi. Biskup Augustín ju potešil vzkriesením:

„Moja dcéra, tvoj brat žije vo svojej duši, hoci spí v tele. A či ten, kto spí, už sa nezobudí? Boh, čo prijal jeho dušu, znovu ju vloží do tela, ktoré od nej zobral nie preto, aby ho zničil, ale aby ho jej raz vrátil...“

Pýtaš sa ma, čo máš urobiť, aby si za celý deň chválil Boha. Ja ti to poviem. Hocičo robíš, rob dobre, a ty si chválil Boha. Chráň sa kľamstva, a si chválil Boha. Vaše čestné správanie nech bude spôsobom, ako v priebehu celého dňa chváliť Boha.

Smrti tela sa bojí každý človek, avšak smrti duše len málokto. O smrť tela, ktorá raz iste príde, všetci sa starajú a dbajú, aby neprišla. Človek, ktorý raz musí zomrieť, snaží sa, aby nezomrel, a človek, ktorý má večne žiť, nesnaží sa, aby nezohrešil. A keď sa i namáha, aby nezomrel, namáha sa zbytočne, lebo dosiahne len odročenie smrti, avšak neunikne pred ňou, lebo raz príde. Avšak keď sa chráni hriechu, nebude mať žiadne ťažkosti a bude žiť večne.

Spýtajte sa všetkých ľudí: „Chceš mier?“ — a jednohlasne celé ľudstvo odpovie: „Prajeme si ho, túžime po ňom, chceme ho a milujeme ho“. Vtedy miluj i spravodlivosť, lebo spravodlivosť a mier sú priatelia, ktorí sa vzájomne objímajú.

„Takto sa prejavila láska Božia k nám“ (1 Jn 4, 9): Miloval nás, hriešnikov, ale zničil náš hriech. Miloval nás, keď sme boli ďaleko od neho, ale nezhrmazdil nás preto, aby sme pokračovali v hriechu. Miloval nás v našej chorobe, ale prišiel, aby nás uzdravil.

Preto vás, bratia, vyzývame k láske nielen k sebe samým, ale i k tým, ktorí sú alebo pohanía, pretože doteraz neveria v Krista, alebc sú od nás oddelení. Či chcú, či nechcú, sú našimi bratmi. Tým, ktorí vám hovoria: Nie ste našimi bratmi, povedzte: Ste naši bratia.

Každé meno je vyjadrením určitej činnosti. Prečo teda hovoríš, že si kresťan, keď v tvojich skutkoch nie je nič kresťanského? Kresťan, to je označenie spravodlivosti, dobroty, poctivosti, trpezlivosti, čistoty, múdrosti, láskosti, nevinnosti a zbožnosti; a prečo ty si to meno osvojuješ a brániš, keď z toľkých vlastností ty nemáš skoro žiadnu? Kresťan je ten, kto ním je nielen podľa mena, ale i skutkami, ten, kto napodobňuje a nasleduje vo všetkom Krista, kto je svätý, nepoškvrnený, poctivý, neporušený, v ktorého srdci nemá miesto zloba, ale ktoré je plné lásky a dobroty, kto nevie nikomu poškodiť alebo ho uraziť, ale kto všetkým pomáha. Kresťan je ten, ktorý podľa Kristovho príkladu nevie nenávidieť ani svojich nepriateľov, ale kto radšej robí dobro svojim odporcom a za svojich prenasledovateľov a nepriateľov sa modlí. Pretože, kto je schopný niekoho uraziť, alebo mu škodiť, ten ľuhá, keď o sebe hovorí, že je kresťan. Kresťanom je ten, kto môže spravodlivo povedať: nikomu som neuškodil a so všetkými som žil spravodlivo.

Pod tebou je tvoje telo, nad tebou je tvoj Boh; ak chceš, aby ti tvoje telo slúžilo, musíš si uvedomiť, ako máš slúžiť ty svojmu Bohu.

Modlíme sa spoločne Otče náš. Aká je to dôstojnosť! Tak sa modlí vladár a žobrák, takto hovorí sluha a jeho pán. Všetci sa spoločne modlia Otče náš, ktorý si na nebesiach. Tým uznávajú, že sú bratmi, keď majú jedného a spoločného Otca. Preto nech sa nikto nepohoršuje nad tým, že je mu bratom jeho sluha, či niekto chudobnejší, keď sám Kristus chcel ich mať za bratov.

Bez lásky je viera bezobsažná. Ak je spojená s láskou, je vierou kresťanstva, bez lásky je vierou diabla. Pripoj k viere lásku, aby bola vierou, o akej hovorí sv. apoštol Pavol: „Viera, pôsobiaca pod účinkom lásky“ (Gal 5, 6). Vtedy si našiel kresťana, našiel si spoločníka anjelov, našiel si pútnika, ktorý vzdychá na ceste. Spoj sa s ním: je to tvoj priateľ.

Ludia sú zvedaví poznať cudzí život, ale nie veľmi usilovní napraviť svoj.

Život je biedny, smrť neistá. A keď príde nečakane, ako pôjdem z toho života?

Boh by nebol nikdy vykonal pre nás toľko a takých vecí, keby sa smrťou telesnou dokončil aj život duše. Prečo teda váham zanechať nádej tohto sveta a neodovzdám sa celkom hľadaniu Boha a blaženého života?

Zisti, koľko ti dal Boh a z toho si vezmi, koľko stačí. Ostatné, čo leží ako prebytok, je potrebné pre iných. Nadbytočné statky bohatých sú nevyhnutnými statkami chudobných. Vlastniš cudzie veci, keď vlastniš prebytočné.

Všetkce bohatstvo pochádza z neprávosti a keď jeden nestratí, druhý nemôže nájsť. Preto sa mi zdá veľmi pravdivým ono bežné príslovie: Boháč je alebo človek nespravodlivý, alebo dedičom človeka nespravodlivého.

Nič nie je také mocné, železné, aby nemohlo byť premožené ohňom lásky.

V pokore je všetka moc, avšak krehkosť je v každej pýche.

Stvorte rodinu, v ktorej všetci členovia by boli jedno srdce a jedna duša.

Na vysokých školách rastú učenci, avšak pre apoštolský úrad sa vyžaduje viac ako učenosť, a to sú „ohnivé jazyky“, dary Svätého Ducha.

sa vracal domov opitý. Autobusová zastávka bola pri krčme a tak Jožo z autobusu zamieril do krčmy. Manželka i deti pozorovali zďaleka, ako sa zachová, keď vyjde z autobusu. Ponajviac šiel do krčmy, kde ho už jeho priatelia od pohárika hlučne vítali. Veď Jožo pil a držal sa hesla, že sám pije len vól. On sa považoval za múdreho človeka, ktorý má piť spolu s druhými. Štedro platil kamarátom, až tak štedro, že občas nemal z čoho vyplatiť účet. Nič si z toho nerobil. Povedal vážnym hlasom krčmárke:

— Zapiš!

Keď dostal výplatu, vyrovnal dlh. Neraz mu už neostalo nič a Jožo pil na úver ďalej. Ale že doma má ženu a štyri deti a aj sám mal rád vyberané jedlá, na to nepomyslel. Márne sa mu žena a deti snažili vyhovieť vo všetkom, nikdy nebol spokojný. Všetko mu bolo zlé, vždy našiel zámienu k plesku-vresku. Len čo vyšiel z krčmy, zvieral päsť, zúrila, nadržal. Doma ho čakala v strachu manželka a zhrievala večeru, deti sa trasli a neodvážili sa ľahnúť si, kým sa otec nevráti a nezaspí. Nevedeli, či nebudú musieť pred ním utekať. A keď počuli nadávky, nikto nedýchal. Nevedeli ako lepšie urobiť, či keď na neho pozrú, alebo nepozrú. Ale nech robili ako najlepšie vedeli, bez búchania, hrešenia, vyhrážok sa to neobišlo. Až keď si Jožo ľahol a chrápal, všetkým sa uľavilo.

Raz tak neskoro večer vyšiel z krčmy a vracal sa domov. Ale nedošiel. Spadol do priekopy, tam ležal a začal chrapľavým hlasom spievať. Jeho hlas zobudil starú Zuzku, čo bývala v dome, pred ktorým Jožo ležal. Zuzka ho hneď poznala po jeho prepitom hlase a zamrmľala:

— Potvora, nielen svojej rodine nedopraje pokoja, ale ešte i mňa vyrúša.

Prišla k oknu a videla ho v svetle pouličnej lampy. Zbadala, že si kladie ruku pod hlavu a čoskoro usne. Tak sa i stalo. Jeho spev, ba skôr chrapľavé hulákanie prestalo a on zaspal.

— Chvála Bohu, — vzdychla si Zuzka — drichmaj tu do rána, aspoň tvoja rodina si odpočinie.

Ale neodpočinula si, lebo onedlho sa nebo zatiahlo a začalo pršať. Keď sa Jožo zobudil, po tvári mu stekala voda, ležal v kaluži. Zahrešil a zvrešťal:

— Ty naničhodnica, — ja ťa naučím polievať ma chladnou vodou.

Zovrel päsť a celou silou trieskal ňou po betóne prilahlého chodníka. Zasyčal od bolesti a len teraz si uvedomil, že neleží na posteli, ale v priekope. Trochu sa prebral, vyteperil sa z priekopy a poberal sa ako zmoknuté kurča domov.

Dvere domu boli otvorené. Vošiel do predsiene a počul, ako v izbe sladko spia deti. Vošiel do kuchyne, ktorá bola osvetlená. Manželka dlho zhrievala večeru, ale keď manžel neprichádzal, skrížila ruky na stôl, položila na ne hlavu a zaspala. Oheň v sporáku vyhasol, večera vychladla.

— Takto ty ma čakáš, — zreal Jožo — a treskol jednu Amálke ľavou rukou po chrbte, bo pravá ho bolela.

— A čo budem žrať? — volal zúrivu — sporák je chladný, ja som hladný, môžem ja takto pracovať? Vlastná žena sa o mňa nestará, tu chrápe, miesto toho, aby na mňa myslela.

Amálka nečakala. Vbehla do izby, v ktorej spali deti, hotová chrániť ich vlastným telom i životom. Zavrela na kľúč a čušala.

Jožo sa pokúšal otvoriť, búchal, kopal do dverí a keď videl, že sa do izby nedostane, vyvršil sa na kuchynskom náradí. O chvíľu bolo počuť, ako rozbija šálky, poháre, hádže na zem hrnce.

Ráno, keď Amálka vošla do kuchyne, Jožo ešte spal na podlahe. Navarila mu raňajky a pripravila tašku do práce. Keď sa zobudil, obriadil, naraňajkoval sa a bez slova odišiel na autobus. Cestou stretol starú Zuzku a pozdravil ju, tak chrapľavo, že sotva mu bolo rozumieť.

— Čo si taký zachrípnutý? — spýtala sa ho Zuzka.

— Všetkému je vina moja žena. Prídem večer domov, ona chrápe, v sporáku ani iskry, večera chladná, nesúca ani pre psa. Nuž nech potom nebudem zachrípnutý.

— Veru si ju nezaslúžil ani toľko ako pes, keď ty vinu za svoje zachrípnutie zvaluješ na svoju manželku, — odvetila mu rázne Zuzka.

— A to prečo ma tak urážate? — položil jej otázku podráždený Jožo.

— Ty urážaš svoju manželku a nie ja teba, — bránila sa rozhodne Zuzka. — Kto ležal včera večer opitý v priekope a zavíjal ako pes, takže si ma zobudil? Kto tam zmokol ako myš a odišiel, až keď dážď, voda ho vyhnali? A dal si na tú večeru svojej žene jeden halier? Ona sa trápi v JRD, z toho živí deti i teba a ty svoje peniaze prechlasceš v krčme. A ešte tvrdíš, že manželka je na príčine všetkému tvojmu nešťastiu?

Medzitým pri nich zastalo niekoľko ľudí a načúvali.

— Nemôžem za to, ale ja keď vidím svoju ženu, deti, dom, už som zlostný, nič sa mi nepáči, všetko ma dráždi, — ospravedlňoval sa zahabnený Jožko.

— Áno, a túto zlosť si kupuješ za drahé peniaze v krčme. Tam si alkoholom ničíš nervy, zdravie. Z toho pochádza zlosť, ktorú vylievaš na svojej rodine. To je skutočná vina tvojho nešťastia. Neopíjaj sa, zarobené peniaze obráť na svoju rodinu a uvidíš, aká milá ti bude manželka, i celá tvoja rodina, a ty jej.

— Tak je, tak je, — prisviedčal hlúčok ľudí, čo naslúchal.

Jožo už nevedel, čo povedať. Vyhovoriť sa, že sa ponáhľa na autobus a odišiel.

Vina všetkého nešťastia pijanov spočíva v ich opilstve. Márne ju zvalujú na iných. Jediným východiskom je uznať túto pravdu a zanechať poháriky.

Dr. Ján Bubán

Sv. Lev Veľký — pápež v rokoch 440—461. Vyslal svojich legátov na Chalcedónsky koncil (451), na ktorom koncilní Otcovia odsúdili blud eutychiánov. Roku 452 vyšiel v ústrety húnskemu kráľovi Atilovi a prehovoril ho, aby odišiel z Itálie. Avšak u vandalského kráľa Geisericha o tri roky neskôr dosiahol len to, že kráľ pri pustošení Ríma ušetril aspoň životy obyvateľov Večného mesta. Ostali po ňom kázne a listy. Kázne (96) sú zväčša na sviatky cirkevného roku.

Aspoň jeden výrok sv. Leva Veľkého:

„Podstatcu nášho pôstu nie je zdržanlivosť od pokrmov. Ak neodvážame svoju dušu od neprávosti a ak nedržíme na úzde svoj jazyk pred pctupovaním svojich bližných, vtedy odopierame svojmu telu pokrm bez úžitku.“

Sv. Gregor I. Veľký — pápež v rokoch 590 — 604. Narodil sa okolo roku 540. Pochádzal z bohatej rodiny a bol prefektom mesta Ríma. Po smrti svojho otca premenil rodičovský palác na benediktínsky kláštor sv. Ondreja. V rokoch 579—585 bol pápežským nunciom v Carihrade. Po návrate do Ríma žil v kláštore a roku 590 bol zvolený za pápeža. Ako pápež poslal do Británie misionárov a získal do Cirkvi Anglosasov. Zachovali sa po ňom Pastoračné pravidlá — 4 knihy, v ktorých načrtol obraz ideálneho duchovného pastiera, Komentár ku knihe Jób, Životopisy talianskych svätcov a 850 listov.

Niekoľko z výrčkov sv. Gregora I. Veľkého:

„Boh má byť uctievaný človekom tým viac, čím väčšou mierou podstúpil pre človeka potupu.“

Keď nás rozhnevá nejaká urážka, či príkorie, my sa alebo mstíme, nakoľko môžeme, alebo aspoň hrozíme, že sa pomstíme. A Pán znášal zlobu diablu a neodpovedal mu ničím, než slovami miernosti. Znáša toho, ktorého mohol potrestať, aby to tým viac vyniklo k Jeho chvále, keď svojho nepriateľa premôže nie zničením, ale dočasným znášaním.

Teraz je veľa takých, ktorí potupujú zatvrdilosť Židov preto, že nechceli počúvať Kristovu náuku; avšak oni sami sa správajú tým istým spôsobom, ktorý vyčítajú Židom. Počujú Božie prikázania, ale svoje neprávosti nechcú zanechať. On volá, ale my sa nechceme vrátiť, on čaká, ale my na jeho trpezlivosť nedbáme. Bojme sa, bratia, Božej trpezlivosti, aby sme nezistili, že nemôžeme uniknúť hnevu Toho, c ktorého miernosť teraz nestojíme.

Je mnoho povolaných, ale málo vyvolených. Lebo veľa ľudí dostáva vieru, avšak predsa len málo ich dôjde do Nebeského kráľovstva. Mnohí nasledujú Boha slovami, avšak svojimi činmi od neho utekajú. Preto apoštol Pavol hovorí: „Vyznávajú, že poznajú Boha, ale skutkami ho popierajú“ (Tit 1, 16). A apoštol Jakub hovorí: „Viera bez skutkov je mŕtva!“ (Jak 2, 20—26).

Ako denne poskytujeme svojmu telu pokrm, aby neoslablo, tak denným pokrmom nášho ducha majú byť dobré skutky. Pokrmom sa živí telo, dobrým skutkom sa živí duch. Neodopierajte duši, ktorá má žiť na veky to, čo poskytujete telu, ktoré má zahynúť.

Budeš milovať svojho bližného ako seba samého. Láska k bližnému sa delí na dve prikázania: „Čo nechceš, aby urobil iný tebe, daj pozor, aby si sám inému nerobil“ (Tob 4, 16). A sama Pravda učí: „Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im!“ (Mt 7, 12). Keď preukazujete iným, čo požadujeme sami a chránime sa toho, čo nechceme, aby nám robili, vtedy zachováваме lásku k bližnému.

Slepec nežiada od Pána zlato, ale svetlo, pretože slepý, hoci by mal hocičo, aj tak by to nevidel. Snažme sa, drahí bratia, napodobniť toho, o ktorom sme počuli, že bol osvietený zvonku a zvnútra. Nežiadajme od Boha klamný majetok, pozemské dary, pomiňajúce pocty, ale prosme o svetlo. Nie to svetlo, ktoré sa končí západom, ale prosme o svetlo, ktoré môžeme vidieť spolu s anjelmi, ktoré s časom nezaniká.

JEŽIŠ KRISTUS

Okrem toho, že Kristus sa nazýval Synom Božím, privlastňoval si Božie vlastnosti a silu: poznanie Otca: „Môj Otec mi všetko odovzdal, a nikto nepozná Syna iba Otec, ani Ota nikto nepozná iba Syn a komu to Syn chce zjaviť“ (Mt 11, 27), — najvyššiu vládu nad prírodou: „Ktože je tento, že ho vietor i more poslúchajú?“ (Mt 8, 27), nad chorobami (Mt 8), nad zlými duchmi (Mk 21, 21), nad smrťou: „Mladík, vravím ti, vstaň!“ Mŕtvy sa posadil a začal hovoriť.“ (Lk 7, 14—15: 8, 54; Jn 5, 21). — Toto všetko Kristus dokazoval zázrakmi a svojim učeníkom tiež dal moc to robiť (Mt 10, 1; Lk 10, 17; Mk 16, 17). Ďalej Kristus odpúšťal hriechy (Jn 8, 11) a zázrakom dokázal, že tá moc mu patrí (Mt 9, 6), poznal tajomstvá ľudských srdiec (Jn 1, 48; 2, 24; 4, 17), vedel budúce udalosti (Jn 11, 11). Je najvyšší Učiteľ a Zákonodarca, ako Jehova v Starom zákone: „Počuli ste, že (naším) predkom bol povedané: Nezabiješ! Kto sa teda dopustí vraždy, patrí pred súd. Ja vám však hovorím, že každý, kto sa (bez príčiny) nahnevá na svojho brata, patrí pred súd“ (Mt 5, 21—22). Kristus je neobmedzený Pán a Vládca v Božom kráľovstve, ktoré založil a bude nad ním večne vládnuť, je najvyšší Sudca všetkých ľudí (Mt 7, 21, 25, 31; Mk 13, 24; Lk 21, 25). Vyhlásil svoje jestvovanie pred stvorením sveta, svoju večnosť: „Veru, veru, hovorím vám, ja som skôr, ako povstal Abrahám.“ (Jn 8, 58). „Teraz, Otče, Ty ma osláv u seba slávou, ktorú som mal u Teba prv, ako vznikol svet.“ (Jn 17, 5).

Ježiš Kristus pre seba požadoval bohopoctu: „Ktokoľvek sa teda ku mne prizná pred ľuďmi, k tomu sa i ja priznám pred svojim Otcem, ktorý je na nebesiach. Kto ma však zaprie pred ľuďmi, toho i ja zapriem pred svojim Otcem, ktorý je na nebesiach“ (Mt 10, 32—33), „Aby si všetci ctili Syna tak, ako si ctia Otca. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal“ (Jn 5, 23). „Verte v Boha, aj vo mňa verte!“ (Jn 14, 1). „Kto ma miluje, bude zachovávať moje slová, a môj Otec ho bude milovať. Prídeme k nemu a budeme u neho prebývať“ (Jn 14, 23 a 15: 9). „A čokoľvek budete prosiť v mojom mene, urobím, aby bol Otec oslávený v Synovi“ (Jn 14, 13). „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi“ (Mt 28, 18). Nazýva sa stvoriteľom, sudcom, vzkriesiteľom (Mt 25, 31 atď.) „Odteraz budete vidieť Syna človeka sedieť po pravici Moci a prichádzať na oblakoch nebeských.“ (Mt 26, 64), „Všetci (mŕtvi) v hrobkoch počujú jeho hlas a vyjdú (z nich); ti, čo robili dobro, budú vzkriesení pre život“ (Jn 5, 28). „Keď budete teda prosiť niečo v mojom mene, urobím to.“ (Jn 14, 14 a 16: 23—27). Teda Kristus sa dožaduje, aby bol uznaný za opravdivého a vlastného Syna Božieho a bol uctievaný práve tak ako Otec.

Kristus taktiež bol nazývaný Synom Božím napríklad Natanaelom (Jn 1, 49), posadlým (Lk 4, 41), satanášom (Mt 8, 29), stotníkom pod krížom (Mt 27, 54). Avšak, zdá sa, že v týchto prípadoch len v tom zmysle, v akom tento názov o Mesiášovi používali Židia. Avšak vyhlásenie stotníka pod krížom treba rozumieť ináč. Stotník, ako pohan, vedel od Židov, že Kristus je nimi nenávidený a synedriom — veľradou odsúdený na smrť len preto, že sa nazýval Synom Božím, teda Bohom. A keď počas ukrižovania Krista nastala tma, zatriasla sa zem, — a stotník povedal: „Naozaj, toto bol Syn Boží!“ (Mt 27, 54), — tými slovami on myslel na tvrdenie Ježiša Krista o svojom Božstve, že tie prírodné javy — sú svedectvom pravdivosti Kristových slov. On, ako pohan, ktorý nič nevedel o osobe Mesiáša a Syna Božieho, mohol vysloviť slová „Syn Boží“ len v tom zmysle, v ktorom ich hlásal sám Kristus.

Teda miest vo Svätom písme o tom, že Kristus je Synom Božím, je veľa. A všetky tieto miesta neznamenajú to, že Kristus bol takým „synom Božím“ ako my, ale opravdivým, Jednorodným Synom Božím. Vo Svätom písme často čítame slová „syn Boží, synovia Boží“ a pod tými slovami rozumieme zbožných, opravdivých kresťanov.

● Matka Tereza je aj naďalej v rímskej nemocnici Salvador mundi. Aj keď jej zdravotný stav nezbudzuje obavy, lekári jej prikázali podrobiť sa liečebnej procedúre. Zakladateľka Spoločnosti sestier misionárok lásky, ktorá má svoje centrum v indickej Kalkate, nositeľka Nobelovej ceny mieru Matka Tereza, ktorá sa v auguste dožila 73 rokov, je značne telesne vyčerpaná a lekári konštatujú aj podvýživenosť. Je totiž známe, že Matka Tereza koná mnohé pôsty a aj ako predstavená rozsiahlej spoločnosti pracuje ako iné jej sestry.

● Turínske plátno, vzácna relikvia, do ktorej bol zavinutý po ukrižovaní Pán Ježiš, bolo dlho majetkom talianskej kráľovskej rodiny. V teste mente nedávno zosnulého posledného talianskeho kráľa Umberta však bolo ustanovenie, podľa ktorého kráľovská rodina odovzdáva túto vzácnu relikviu do vlastníctva Svätého Otca Jána Pavla II.

● Beatifikačný proces beštiálne zavraždeného sansalvadorského arcibiskupa Oscara Arnulfa Romera sa začne v najbližšom čase. Oznamil to Mons. Degaldo, sekretár terajšieho salvadorského arcibiskupa, pri svätej omši vo výročný deň smrti arcibiskupa Romera.

● Predseda kanadskej biskupskej konferencie mons. Henri Légaré vyzval svojich diecezánov a všetkých kanadských katolíkov, aby sa vážne zamysleli nad tým, aký svet odovzdáme svojim potomkom. Či novú zem, na ktorej zavládne spravodlivosť, láska a rovnosť, či spoločnosť, ktorá vyhovuje iba bohatým, a chudobným upiera právo na dôstojný život. Taká alternatíva je stále aktuálna v každom cirkevnom spoločenstve najmä zoči-voči sociálnym a ekonomickým problémom, nebezpečnému rastu nezamestnanosti a všetkému, čo poznáča túto spoločnosť, ktorá zabudla na Desatero a chcela budovať Babylon-skú vežu.

● Arcibiskup Kapského Mesta kardinál Owen McCann ostro odmietol všetky pracovné opatrenia juhoafrickej rasistickej vlády, ktoré obmedzujú černošské obyvateľstvo, a označil tieto obmedzenia za urážku dôstojnosti ľudskej osobnosti. Už vlni v októbri prišiel arcibiskup na zasadanie parlamentnej komisie a bod za bodom kritizoval návrh nového zákonníka práce a vyhlásil za neprípustný pokus zbaviť čierne obyvateľstvo juhoafrického občianstva a za nemorálne a neprijateľné také zákonodarstvo, ktoré zabraňuje členom rodiny, aby žili pospolu. Tohto roku juhoafrickí biskupi — spolu s protestantskými predstaviteľmi — žiadali znova okamžite odstránenie apartheidu.

● Doterajší konkordát medzi Talianskom a Svätou Stolicou, ktorý bol uzavretý v roku 1929, sa už ukázal zastaraný, a preto Vatikán aj Quirínál pracujú na novom návrhu konkordátu. Vedúcim talianskej delegácie, ktorá pripravuje návrh zmluvy medzi oboma štátmi, je profesor Pietro Gismondi.

V tomto mesiaci si svoje životné a kňazské jubileá pripomínajú títo vďd., duchovní otcovia:

ŠTEFAN MOLČÁNYI — 55 rokov od ordinácie (3. 11.), **Mons. JÁN HIRKA** — 60 rokov od narodenia (16. 11.), **ELIÁŠ BALÁŽ** — 40 rokov od ordinácie (21. 11.).

MNOHAJA EIT, BLAHAJA LIT!

SLAVOMÍR MIKLOVŠ
nový gr.-kat. biskup v Križevci

Dňa 1. februára 1983 pápež Ján Pavol II. menoval kňaza Slavomíra Miklovša za nového biskupa križevského gr.-kat. biskupstva v Juhoslávii.

Nový biskup sa narodil 16. mája 1934 v Ďurdove. Gymnázium ukončil v Rijeke a Pazine a teologickú fakultu v Záhrebe. Za kňaza ho vysvätil arcibiskup Havriil Bukatko v jeho rodnej dedine Ďurdove dňa 7. júla 1964. Účinkoval ako kaplán v Ruskom Kestresture, v niekoľkých farnostiach a od 1. decembra 1969 bol spirituálom v gréckokatolíckom seminári v Záhrebe, z ktorého miesta bol menovaný za biskupa. Okrem funkcie spirituála bol tiež kancelárom biskupskej kancelárie a tiež redigoval Eparchiálny vestník. Po smrti biskupa Havriila Bukatku roku 1981 eparchiu dočasne spravoval biskup Joakim Segedi, ktorý už má 78 rokov a na základe cirkevného zákona po skončení 75. roku života už nemôže spravovať eparchiu. Pod Križevské biskupstvo spadajú celé teritória Juhoslávie s gréckokatolíckymi veriacimi rôznych národností: Chorváti, Rusíni, Ukrajinci, Macedónci a Rumuni.

VYSVIACKA NOVOKŇAZOV

Dňa 12. júna t. r. v prešovskej katedrále sv. Jána Krstiteľa prijali kňazskú vysviacku títo absolventi CMBF v Bratislave:

Miroslav DANCÁK (narodený 28. 10. 1958 v Kamienke, bytom v Novom Ruskove), **František PUCI** (narodený 24. 9. 1958 v Sečovciach, bytom v Zbehnove), **Michal ŠÁNDOR** (narodený dňa 2. 10. 1958 v Kuzmiciach, bytom v Kuzmiciach), **Michal VASIE** (narodený dňa 1. 2. 1959 v Košiciach, bytom v Zdohe-Sadoch nad Torysou).

Sviatosť kňazstva prijali z rúk najdôstojnejšieho pána biskupa Slavomíra Miklovša, sídelného biskupa križevského v Južoslávii.

Novokňazi slúžili svoju prvú Službu Božiu v chrámoch svojho bydliska v nedeľu 19. júna t. r.

Z NOVEMBROVÝCH VÝROČÍ

2. novembra r. 1833 — pred 150 rokmi — v Spišskej Kapitule (Spišské Podhradie) umrel JURAJ PÁLEŠ, kanonik, jasovský opát, pedagóg, organizátor a riaditeľ prvého učiteľského ústavu v Spišskej Kapitule, autor učebníc, bernolákovský spisovateľ (nar. r. 1753).

My sami sa tiež môžeme nazvať synmi Božími, avšak nie v tom zmysle ako Kristus. My sme synmi Božími v prenosnom význame, tým, že sme prijatí za synov, ako píše apoštol Pavol, my všetci v Kristovi Ježišovi stávame sa synmi Božími (Gal 4. 5). Avšak Ježiš Kristus seba nenazýval Synom Božím v tomto všeobecnom zmysle. Aby odstránil mylné pochopenie svojho Božstva, Kristus, keď hovoril s Nikodémom, nazýva sa Jednorodným Synom Božím. „Boh tak miloval svet, že dal svojho Jednorodného Syna, aby nik, kto v neho uverí, nezahynul, ale mal život večný“ (Jn 3, 16).

Vyhlasujúc sa za Syna Božieho, rovného s Otcom, Bohom, musel Kristus dôjsť ku konfliktu so Židmi. Pri takýchto dvoch prípadoch Kristus vydal dve najdôležitejšie svedectvá svojho Božstva. Prvá udalosť sa stala v Jeruzaleme vo sviatok. Vtedy Kristus uzdravil jedného chorého v sobotu. Evanjelium to podáva presne takto: „Preto Židia prenasledovali Ježiša, lebo také veci robil v sobotu. Ježiš im však odpovedal: „Môj Otec doteraz pracuje a tak aj ja pracujem!“ Preto sa Židia ešte väčšmi usilovali zabiť ho, lebo nelenže rušil sobotu, ale aj Boha nazýval svojim Otcom, a tak sa robil rovným Bohu.“ (Jn 5, 16—18). Tu sa Kristus presnejšie vyslovil o svojom spoločnom dianí s Otcom, o svojej božskej sile, prisvojoval si moc všetkých vzkriesiť z mŕtvych a domáhal sa bohoúcty: „Ale Ježiš im odpovedal: „Veru, veru/ hovorím vám: Syn nemôže sám od seba nič robiť, čo nevidí robiť Otca. Čo tento robí, to isté robí aj Syn. Pretože Otec miluje Syna a ukazuje mu všetko, čo sám robí; a ešte väčšie diela mu ukáže na vaše zadivenie. Lebo ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje, tak aj Syn oživuje, ktorých chce.“

Ba Otec (sám) nikoho ani nesúdi, ale všetok súd odovzdal Synovi, aby si všetci ctíli Syna tak, ako si ctia Otca. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal. Veru, veru hovorím vám, kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má život večný; ten nepôjde pred súd, ale už prestúpi zo smrti do života, Veru, veru hovorím vám, blíži sa hodina a už je tu, keď mŕtvi počujú hlas Syna Božieho, a tí, čo ho počujú, ožijú. Lebo ako Otec má v sebe Život, tak dal aj Synovi, aby mal v sebe Život. A ako Synovi človeka, dal mu aj moc súdiť. Nedivte sa teda, lebo prichádza hodina, keď všetci (mŕtvi) v hrobách počujú jeho hlas a vyjdú (z nich); tí, čo robili dobro, budú vzkriesení pre život, tí však, čo páchali zlo, budú vzkriesení pre súd. Ja nič nemôžem robiť sám od seba. Súdim tak, ako počujem. A môj súd je spravodlivý, lebo nechcem plniť svoju vôľu, ale vôľu Toho, ktorý ma poslal. — Ak sám svedčím o sebe, moje svedectvo nie je hodnoverné. Ja však mám svedectvo väčšie: tie skutky, ktoré konám, svedčia o mne (Jn 5, 19—38).

Druhý prípad sa tiež stal v Jeruzaleme vo sviatok. Židia obstúpili Krista a spýtali sa: „Dokedy nám budeš držať ducha v napätí? Ak si Ty Mesiáš, povedz nám otvorene!“ Odpovedal im Ježiš: „Povedal som vám to, ale neveríte. Skutky, ktoré konám v mene svojho Otca, tie svedčia o mne. — Ja a Otec sme jedno.“ (Jn 10, 22—30). Teda Kristus odvolávajúc sa na svoje skutky, ktoré svedčia, že ho poslal Otec, ktorý s ním má tu istú moc a je s ním zajedno, hovorí: „Ja a Otec sme jedno.“ A tieto slová Židia považovali za rúhanie a chceli Krista ukameňovať. „Tu Židia znovu poznávali kamene, aby ho ukameňovali.“ Ježiš im odpovedal: „Veľa dobrých skutkov od Otca som vám preukázal, pre ktorý z nich ma chcete kameňovať?“ Židia mu odpovedali: „Nejdeme Ťa kameňovať pre dobrý skutok, ale pre rúhanie, pretože Ty, hoci si (len) človek, robíš sa Bohom.“ (Jn 10, 31—33).

Avšak Kristus, hoci mu hrozilo kameňovanie, svoje slová neodvolal, naopak, svoju jednotu s Otcom ešte zdôraznil: „Vravíte: rúhaš sa — pretože som povedal: som Syn Boží. Ak nekonám skutky svojho Otca, neverte mi, ale ak ich konám, aj keby ste mne neverili, tým skutkom verte, aby ste poznali a uvedomili si, že Otec je vo mne a ja v Otcovi.“ (Jn 10, 36—39).

Tiež apoštol Filip raz povedal Kristovi: „Pane, ukáž nám Otca a postaći nám!“ Ježiš mu povedal: „Tak dlho som s vami, Filip, a nepoznáš ma? Kto mňa vidí, vidí aj Otca. Akože (ešte) hovoríš, ukáž nám Otca. Neveríš, že ja som v Otcovi a Otec je vo mne? Slová, ktoré vám hovorím, nehovorím sám od seba. Tak aj skutky koná sám Otec, ktorý je vo mne. Neveríte, že ja som v Otcovi a Otec vo mne? Ak už nie pre iné, aspoň pre tieto skutky verte! (Jn 14, 8—11).

V noci z Veľkého štvrtka na piatok Kristus o sebe vyjaval najväčšie svedectvo a spečatil ho smrťou. Vtedy stál pred židovskou veľradou. Najvyšší kňaz mu povedal: „Zaprisahám Ťa na živého Boha, aby si nám povedal, či si ty Mesiáš, Syn Boží?“ Ježiš mu odpovedal: „Tak je, ako si povedal. Ba hovorím vám: odtiaľ budete vidieť Syna človeka sedieť po pravici Moci a prichádzať v oblakoch nebeských.“ (Mt 26, 63—64; Mk 14, 61—62).

Za svoje vyhlásenie Ježiš bol odsúdený na smrť. Podľa názoru veľrady musel zomrieť, pretože tým, že vyhlásil, že je Mesiáš — Kristus a opravdivý Syn Boží, ktorý sedí po pravici Boha a príde v nebeských oblakoch, — rúhal sa (Jn 26, 65—66). Zastavme sa pri týchto Kristových slovách. Kristus potvrdil, že je Synom Božím, hoci vedel, že za to bude odsúdený na smrť. Napriek tomu sa nevykrúcal, nehovoril: áno, som Syn Boží, avšak nie pravdivý, nie vlastný, ale len v prenesenom zmysle slova, tak ako aj iní ľudia, ktorí sú tiež synmi Božími. Tieto slová Kristus nepovedal.

Ježiš Kristus, keď vysielal svojich apoštolov do sveta hlásať evanjelium, prikázal, aby krstili „v mene Otca i Syna i Svätého Ducha“ (Jn 28, 19). Kristus stavia seba do jedného radu s Otcom a so Svätým Duchom.

Nakoniec vidíme, že Židia vedeli, že Kristus sa považuje za Boha. Keď počúvali Kristove slová, búrili sa, kričali, zapchávali si uši, chytali kamene, aby ho kameňovali. Toto všetko ukazuje, že vedeli, že sa Kristus považuje za Boha.

Aký je z toho uzáver? Ježiš Kristus, keď sa nazýva Bohom, jasne odlišuje seba od Boha Otca, ktorý ho poslal, pred vôľou ktorého sa skláňa, s ktorým o samote hovorí, (napr.: „Otec ma miluje . . . Robím to, čo sa môjmu Otcovi páči . . . Poprosím Otca . . . Otče, ja viem, že ma vždy vypočuješ . . . atď.). — Tak isto Kristus sa jasne odlišuje od Svätého Ducha, ktorý v čase jeho krstu sa nad ním vznášal, — ktorého sľubuje poslať apoštolom, (napr.: „Poprosím Otca a iného Potešiteľa vám pošlem . . . Pre vás je lepšie, keď odídem, lebo keď neodídem, Potešiteľ nepride k vám, a keď pôjdem, pošlem ho k vám.). — Teda Kristus seba jasne odlišuje od Otca a od Svätého Ducha. Avšak nikdy seba neodlišuje od Syna. — Syn je On sám. On je druhá osoba Svätej Trojice. Je jeden Boh v troch osobách. — Najsvätejšia Trojica, a to: Boh Otec, Boh Syn, Boh Duch Svätý. A všetky tie tri osoby sú si rovné, avšak nie sú traja bohovia, len jeden Boh v troch osobách. Videli sme, že Kristus je Synom Božím, je druhou osobou Svätej Trojice a tým je Bohom.

hudobný skladateľ, v ktorého tvorbe dominujú piesňové a komorné diela (nar. r. 1912).

9. novembra r. 1818 — pred 165 rokmi — sa narodil IVAN SERGEJEVIČ TURGENEV, ruský realistický spisovateľ (Poľovníkove zápisky — zbierka poviedok; romány: Rudin, Šľachtické hniezdo, V predvečer, Otcovia a deti, Dym, Celina; hry: Príživník, Raňajky u náčelníka šľachty, Mesiac na dedine; novela Jarné vody, (umrel r. 1883).

10. novembra r. 1493 — pred 490 rokmi — sa narodil PARACELSUS (vl. m. Theophrastus Bombastus von Hohenheim), prírodovedec, lekár, filozof, spoluzakladateľ lekárskej chémie (umrel r. 1541).

— — **r. 1608** — pred 375 rokmi — umrel sv. ANDREJ AVELÍNSKY, vyznavač (nar. r. 1520).

11. novembra r. 1828 — pred 155 rokmi — sa narodil ERNEST HELLO, francúzsky katolícky filozof a spisovateľ (umrel r. 1885).

12. novembra r. 1623 — pred 360 rokmi — umrel sv. JOZAFÁT, biskup, mučeník (nar. r. 1585).

— — **r. 1768** — pred 215 rokmi — sa narodil prof. SALVADORE DEL NEGRO, taliansky kňaz, fyzik a vynálezca.

— — **r. 1973** — pred 10 rokmi — v Nitre umrel JOZEF ROSINSKÝ, regenschori, hudobný skladateľ, pedagóg a dirigent, autor mnohých diel chrámovej hudby (nar. r. 1897 v Bánovciach nad Bebravou).

13. novembra r. 1093 — pred 890 rokmi — umrela sv. MARGITA ŠKÓTSKA (nar. r. 1046).

— — **r. 1868** — pred 115 rokmi — umrel GIOACCHINO ANTONIO ROSSINI, taliansky hudobný skladateľ, majster talianskej opery (nar. r. 1792).

14. novembra r. 1778 — pred 205 rokmi — v Bratislave sa narodil JÁN NEPOMUK HUMMEL, hudobný skladateľ, klavirista, žiak W. A. Mozarta (umrel r. 1837).

17. novembra r. 1963 — pred 20 rokmi — pápež PAVOL VI. slávnostne preniesol nájdené časti ostatkov sv. Cyrila do baziliky sv. Klementa.

19. novembra r. 1828 — pred 155 rokmi — vo Viedni umrel FRANZ PETER SCHUBERT, rakúsky romantický hudobný skladateľ, autor viacerých náboženských skladieb — omší, piesní a žalmov (nar. r. 1797).

— — **r. 1903** — pred 80 rokmi — v Ostrihome umrel dr. JÁN MALLÝ—DUSAROV, profesor Pázmánea a Tereziána, diplomat, ľudovýchovný spisovateľ (nar. r. 1829).

20. novembra r. 1858 — pred 125 rokmi — sa narodila SELMA LAGERLÖFOVÁ, švédska spisovateľka, nositeľka Nobelovej ceny, (umrela roku 1940).

21. novembra r. 1893 — pred 90 rokmi — v Ostrihome umrel ThDr. ŠTEFAN MAJER, biskup, grafik a ilustrátor, odborný spisovateľ (rodák z Močenka — Sládečkovec).

23. novembra r. 1888 — pred 95 rokmi — sa narodil ThDr. ALEXANDER SPESZ, profesor CMBF, odborný spisovateľ a publicista (umrel r. 1967).

4. novembra r. 1788 — pred 195 rokmi — v Žiline sa narodil ŠTEFAN TVRDÝ, kanonik, ľudomil, podporovateľ všetkých kultúrnych a národných podujatí (umrel r. 1862).

5. novembra r. 1618 — pred 365 rokmi — v Banskej Bystrici umrel ELIÁŠ LÁNI, pedagóg, skladateľ duchovných piesní (nar. r. 1570).

6. novembra r. 1893 — pred 90 rokmi — umrel PIOTR ILJIČ ČAJKOVSKIJ, ruský hudobný skladateľ, dirigent a pedagóg, autor symfónií (4., 5. a 6. symfónia patria medzi vrcholné skladby 19. stor.), oper (Vojvoda, Kováč Vakula, Črievičky, Eugen Onegin, Panna Orleánska, Mazepa, Čarodejka, Piková dáma, Jolanta), baletov (Labutie jazero, Spiaca krásavi-

ca, Luskáčik), romanci, chrámových zborov a i. (nar. 1840).

— — **r. 1973** — pred 10 rokmi — v Bratislave umrel VALENTÍN BENIAK, básnik a prekladateľ (zbierky: Tiahnime ďalej, Oblaky; Ozveny krokov, Kráľovská reťaz, Lunapark, Poštový holub, Bukvica, Vigília, Žofia, Popolec, Igric; kniha prekladov: Večerná blýskavica — 1957); nar. r. 1894.

7. novembra r. 1878 — pred 105 rokmi — po básnikovi Jurajovi Slotovi bol za správcu Spolku sv. Vojtecha zvolený FRANTIŠEK RICHARD OSVALD, generálny vikár, kultúrny pracovník a vydavateľ (1845—1926).

8. novembra r. 1963 — pred 20 rokmi — umrel ŠIMON JUROVSKÝ,

VYPOČUJ SLOVÁ MOJICH ÚST ...

Keď sa Tobiáš nazdával, že jeho modlitba, aby už smel zomrieť, bola vypočutá, privolal k sebe syna svojho, Tobiáša, a povedal mu: „Synu, vypočuj slová mojich úst a zbuduj z nich v srdci svojom (akoby) základ.¹

Keď Boh prijme dušu moju, telo moje pochovaj, a s úctou sa staraj o matku svoju po všetky dni jej života.

Máš byť pamätlivý toho, aké a koľké nebezpečenstvo podstúpila pre teba v živote svojom.

A keď potom i sama skončí čas žitia svojho, pochovaj ju vedľa mňa.

Však po všetky dni života svojho myslí na Boha: a varuj sa toho, aby si privolil k hriechu voľakedy a zanedbal prikázania Pána, Boha nášho.

Z majetku svojho dávaj almužnu a tvár svoju neodvracaj ani od jedného chudobného, tak sa potom stane, že ani tvár Pána neodvráti sa od teba.

Ako ti je len možné, v takej miere konaj milosrdenstvo!

Ak máš mnoho, dávaj hojne, ak budeš mať málo, usiluj sa aj z mála ochotne udeľovať.

Lebo tak si nahromadiš dobrú odplatu, až príde deň núdze; lebo almužna oslobodzuje od každého hriechu a od smrti² a nedopustí, aby sa duša dostala do tmy.

Almužna je (základom) veľkej dôvery pred najvyšším Bohom pre všetkých, ktorí ju udeľujú.

Synu môj, varuj sa všetkého smilstva, a okrem svojej manželky nikdy netrp, aby si poznal čokoľvek hriešneho.

Nedopuť, aby ti pýcha zavládla pred tvojou myslou, alebo nad tvojím slovom: lebo od nej mala svoj počiatok všetka skaza.

Ak by ti bol ktokoľvek pracoval, daj mu jeho mzdu, lebo nesmie u teba zostávať mzda tvojho nádenníka.

Čo by si sám nenávidel, keď by ti to iný robil, nerob to nikdy druhému!

Chlieb svoj poživaj spoločne s hladujúcimi a chudobnými a oblekom svojich zaodievaj nahých! Radu si vyžiadať vždy od múdreho človeka!

V každom čase dobroreč Bohu: a žiadať od neho, aby upravil cesty tvoje a všetky zámery tvoje zotrvali v ňom.

Neboj sa, synu môj, náš život je chudobný, ale nadobudneme veľké bohatstvo, ak žijeme v bázní Božej, a chránime sa každého hriechu a konáme dobro“.

Vtedy odpovedal Tobiáš svojmu otcovi a hovoril takto: „Otcé, všetko učiním, čokoľvek si mi rozkázal“.

(Tob 4: 1—17, 19—20, 23; 5: 1)

¹ Tobiáš pred smrťou napomína svojho syna spásonosnými slovami.

² Almužna nájde odmenu v tom, že uzmiere mnohé nepravosti človeka a preto zadrží trestajúcu ruku Pána.

Po niekoľkých rokoch prišiel do domu Tobiášovho anjel Rafael, v podobe mladíka, vyliečil ho, a keď mu Tobiáš ponukol za to polovičku majetku, povedal:

„Dobrorečte nebeskému Bohu a zvelebujte ho pred všetkými, čo žijú, lebo vám preukázal milosrdenstvo svoje.

Je čestné zjaviť a oslavovať skutky Božie.

Modliť sa, prosiť sa a almužnu dávať je lepšie, ako nakopiť si zlaté poklady.

Lebo almužna vyslobodzuje od smrti, očisťuje od hriechov a spôsobuje, že nájdeme milosrdenstvo a život večný.

Tí však, čo páchajú hriech a nepravosť, sami si poškodzujú život.

Zjavím vám teda, čo je pravda, ani neskryjem pred vami nijaké tajomstvo.

Keď si sa so slzami modlieval a pochovával mŕtvych, ja som prinášal pred Pána modlitby tvoje.

A keďže si bol Bohu milý, bolo potrebné, aby si sa v skúške osvedčil.

A teraz ma poslal Pán, aby som ťa uzdravil.

Lebo ja som anjel Rafael, jeden zo siedmich, ktorí stojíme pred Pánom“.

Keď to počuli, nafakali sa a ustrnutí padali tvárou k zemi. Ale anjel im povedal: „Pokoj vám, nebojte sa! Lebo keď som bol medzi vami, bol som tu z Božej vôle: Jemu dobrorečte a jemu spievajte na chválu!“

A keď to dopovedal, zmizol im z dohľadu, takže ho už viac nevideli. Vtedy padli a cez tri hodiny sklonení tvárou k zemi dobrorečili Bohu: potom vstali a rozprávali o všetkých jeho podivných skutkoch.

(Tob 1: 1—6, 19—20; 2: 11—18; 12: 6—22).

PIESEŇ TOBIÁŠOVA

„Pane! Ty si spravodlivý,
a spravodlivé sú všetky ustanovenia tvoje,
a všetky cesty tvoje sú:
milosrdenstvo, pravda a spravodlivosť.
A teraz, Pane, spomeň si na mňa,
a netrestaj ma za hriechy moje,
ani nespomínaj na previnenia moje,
alebo na (hriechy) rodičov mojich.
Pane, veľký si na veky,
a po všetky veky (trvá) vláda tvoja,
lebo ty zbiješ a uzdravíš:
zraziš do podsvetia a vyvedieš stadiaľ:
lebo niet nikoho, kto by unikal ruke tvojej.
Zvelebujte Pána, synovia Izraelovi,
a pred očami pohanských národov ho chváľte! —
lebo preto vás rozmetal medzi pohanov, ktorí ho
nepoznajú
aby ste vy hovorili o podivných skutkoch jeho
a učili ich,

že niet iného všemohúceho Boha okrem neho.
Lebo ako nás šľahal pre nepravosti naše,
tak nás zachránil pre milosrdenstvo svoje.
Preto si všimnite, čo s nami učinil:
oslavujte ho so strachom a hrôzou:
a tak Vladára zvelebujte svojimi činmi!
Ja ho budem oslavovať,
lebo velebnosť svoju zjavil ľudu, čo páchal hriech.

Obráťte sa teda, čo páchate hriech,
a konajte, čo pred Bohom spravodlivé je,
a verte, že vám preukáže milosrdenstvo svoje.
Ja teda z celej duše svojej sa budem ním
potešovať.

Oslavujte Pána všetci, ktorých si vyvolil:
konajte dni (radostnej) oslavy a zvelebujte ho.
Oslavuj Pána dobrými činmi svojimi
a dobroreč Bohu (všetkých) vekov,
aby znova vybudoval v tebe stánok svoj.“
(Tob 3: 2—3; 13: 1—10, 12).

Z knihy Príslovi

Názov tejto knihy Svätého písma Starého zákona — Príslovia — avšak netreba pod týmto názvom rozumieť len „porekadlá“. Sú to múdre výroky, podobnosť, venované vzťahu ľudí k Bohu, k blížnym, detí k rodičom, odporúčajúce cnosti. Dôrazne sa prízvukuje, že neujde nik trestu, kto sa prevínil, a zasa ten, kto konal dobre, bude odmenený. Kniha pravidlami múdrosti a napomínaniami, ktoré sú v nej uložené, stálym zdôrazňovaním a chválou múdrosti chce jednak povzbudzovať, jednak dopomáhať ľuďom k šťastiu na zemi i vo večnosti.

Prvé napomenutie

Počúvaj, syn môj, otca svojho napomínanie
a neopúšťaj naučenie matere svojej,
bo krásila hlavu tvoju vencom ľúbezným
a šiju tvoju (zlatým) náhrdelníkom.

Keď by ťa, syn môj, navádzali hriešnici, neprivoľ.
Nekráčaj s nimi, syn môj, po ceste,
zdrž nohu svoju od ich chodníka!
Lebo ich nohy bežia ku zlému.
Preto sa cestou dobrých uberaj
a zachovávaj spravodlivých chodníky!
Lebo (len ľudia) správni bývať budú v krajine
a zostanú v nej (iba) počestní.
Nečestní sa odstránia z krajiny
a zločinci sa vykorenia z nej.

Nezáviď násilníkovi
a nevoľ ani jednu z jeho ciest,
lebo sa hnusí zvrhel Pánovi,
lež priateľ sa so statočnými.
Na dome nešťachetníka kliatba Pánova,
lež požehnáva príbytok spravodlivých.

Posmievačom sa posmieva
a milosť udeľuje pokorným.
Múdrym sa podostáva cti
a blázní hanbu ponese.

Nevstupuj na chodníček nešťachetníkov
a nevykračuj cestou zlostníkov!
Varuj sa jej a neprechádzaj ňou!
Vyhni sa jej a obíď ju!
Púť nešťachetníkov je ako tmavá (noc),
nevedia, na čom potknú sa.
Lež chodník spravodlivých je sťa svetlo rozbresku,
čo dužie stále väčšmi do bieleho dňa.

Nech oči tvoje priamo hľadia vpred
a mihalnice tvoje nechže pozerajú pred teba!
Hľaď nohe svojej rovný chodník nájsť
a všetky cesty tvoje nech sú vedomé cieľa.
Neodkloňuj sa (ani) vpravo, ani vľavo,
odvracaj nohu svoju od zlého!

(Dokončenie zo 4. str.)

Po rokoch sa Martin stretol v Panónii s rodičmi. Avšak len jeho matka ho poslúchla a stala sa kresťankou. Otec zostal pohanom do smrti.

Roku 360 Martin je znova v Poitiers. Biskup Hilár mu dal za mestom pozemok, pretože vedel, že Martin chce byť pustovníkom. Vo vzdialenosti 2 hodín cesty od mesta Martin si postavil svoju chýžku. Onedlho sa k nemu ešte pripojilo niekoľko mužov a tak vo Francúzsku vznikol prvý kláštor.

V meste Tours zomrel biskup. Chýr o Martinovej spravodlivosti a o zázrakoch, ktoré robil, prechádzali krajinou. Veriaci Toursu si želali mať za biskupa Martina. Avšak vedeli, že neprijme túto hodnosť. Preto ho poprosili, aby prišiel do ich mesta navštíviť a potešiť chorého. Keď Martin vošiel do mesta, chytili ho, odviekli do chrámu a nepustili ho, dokiaľ nesúhlasil s tým, aby ho vysvätili za biskupa.

Avšak i ako biskup ostal pokorný, chudobný a kajúcnik. Keď kázal, jeho tvár vyžarovala nadprirodzené svetlo a počúvajúcim sa zdalo, že jeho ústami hovorí Duch múdrosti, rozumu a vedomosti.

V Španielsku sa začal šíriť blud manichejcov. Tento blud širil bohatý človek Priscilián. Synoda španielskych biskupov tento blud odsúdila a u cisára podala sťažnosť na prisciliánistov. Keď sa o tom dozvedel biskup Martin, dožadoval sa, aby biskupi sťažnosť odvolali.

— Nesluší sa dávať náboženské otázky na rozhodovanie svetským úradom. Blud máme premáhať duchovnou zbraňou a bol by to zločin, keby sme na to použili násilie. Vieru nemožno vynútiť silou a cirkev nehľadá krv bludárov, len chce, aby sa vrátili. Úplne stačí, keď zatvrdilých bludárov vylúčia zo spoločnosti pravoverných kresťanov.

Španielski biskupi s tým nesúhlasili. Vtedy sa Martin obrátil na cisára prosiac, aby nepreliieval krv bludárov a tiež nedopustil, aby svetské súdy rozhodovali v cirkevných sporoch. Cisár prisľúbil, avšak po odchode Martina z hlavného mesta, navedený španielskymi biskupmi, Prisciliána potrestal smrťou. Martin sa rozhodol ani nevstúpiť do spoločnosti biskupov, ktorí toto násilie zapríčinili.

Avšak Martin mal odporcov tiež medzi galským duchovenstvom. Tí podľa rímskych obyčajov pyšne jazdili na koňoch, pyšne sa obliekali, žili neprikladne. Pokorného Martina vysmievali, avšak on na posmechy ostával slepý a hluchý. V jeho duši vládol mier a z jeho očí žiarila dobrota. Martin žil svetom nebies.

So svojimi žiakmi šiel pastviskom. Pribehla k nim ostrihaná ovca.

— Vidíte, — povedal žiakom, — táto ovca uskutočnila jedno z prikázaní Pána. Mala dva plášte a jeden z nich dala komusi, kto nemal žiaden. To máme robiť aj my.

Šli popri potôčiku, Martin sa zastavil a pozeral sa, ako vtáci lietali nad vodou, ponorovali sa a chytali rybky, potom znova vzlietali.

— Pozerajte sa, — povedal, — tak nepriatelia naše spásy snažia sa uloviť a zahubiť naše duše.

Žiaci videli, že niekoľkokrát biskup Martin vošiel do chrámu, chvel sa.

— Prečo sa chvejete, otče? — spýtali sa ho.

— Ako by som sa nemal báť a chvieť, keď idem pred Boha najvyššieho a najdôstojnejšieho, ktorý ma raz bude súdiť, — odpovedal biskup.

Na jednej zo svojich apoštolských ciest ochorel. Prišlo ho navštíviť jeho kňazstvo. Ležal na zemi a neustále sa modlil. Chceli pod neho ustlať trošku slamy, aby ležal pohodlnejšie, avšak on povedal:

— Kresťanovi nepatrí iné smrtné lôžko ako zem, posypaná popolom. Moji synovia, keď som vám dal iný príklad, ako príklad kajúcnosti, mylil som sa.

Prosili ho, aby neležal stále na chrbte, ale aby ležal aj na boku, tak mu bude ľahšie, on však odpovedal:

— Bratia, nechajte ma pozeráť sa na neho, aby môj duch videl cestu k Bohu, na ktorú má nastúpiť a od nej sa neodchýliť.

Svoju dušu odovzdal Bohu 8. novembra r. 397. Vtedy mal 81 rokov.

V Cirkvi pamätným dňom sv. Martina, tourského biskupa, zostal 11. november, deň, kedy ho pochovali. Pochovali ho v lesiku za mestom a jeho hrob v krátkom čase sa stal veľkým pútnickým miestom.

Francúzi nazývajú sv. Martina Božím mužom. Patrí medzi najobľúbenejších svätcov Francúzska a jeho úcte vo Francúzsku je zasvätených vyše 4000 kostolov.

25. novembra r. 313 — pred 1670 rokmi — umrela s. KATARINA, pan-na, mučenica (nar. r. 290).

— r. 1853 — pred 130 rokmi — sa narodil dr. JOZEF ŠKULTÉTY, správca Matice slovenskej, jazykovedec, literárny historik (umrel roku 1948).

— r. 1903 — pred 80 rokmi — v Trnave umrel ŠIMON KLEMPA, prepoš, prvý redaktor Katolíckych novín, člen výboru SSV (nar. r. 1811).

27. novembra r. 1268 — pred 715 rokmi — umrel pápež KLEMENT IV., autor životopisu sv. Hedvigy (páp. od r. 1264).

— r. 1763 — pred 220 rokmi — v Trnave sa narodil JOZEF VURUM, profesor cirk. práva, biskup, zakladajúci člen Slovenského učeného Továristva, spisovateľ (umrel roku 1838).

29. novembra r. 1223 — pred 760 rokmi — pápež HONOR III. schválil františkánsku rehoľu (OFM).

— r. 1378 — pred 605 rokmi — umrel český kráľ KAREL IV., „Otec vlasti“, zakladateľ pražskej univerzity.

(ž)

● Medzi 100 ťažko chorými, ktorým udelil v prvú júnovú nedeľu Ján Pavol II. sviatosť pomazania chorých — v prítomnosti 20 000 pátnikov na Svätopeterskom námestí — bol aj bývalý biskup z tureckej Smyrny John Henry Buccella, ktorému pred rokom amputovali obe nohy. Ján Pavol II. vyzval prítomných chorých, aby si uvedomili, že práve im je osobitne blízko Kristus, muž bolesti.

JAKÝ NÁZOR MÁ DNES VEDA NA STIGMATISACI?

Jednou ze stigmatizovaných v našom stolytí byla Terezia z Konerssheutu. U které kromě stigmatizace byl pozorován mimořádný jev, pro který věda, jak říká prof. DDR. Niedermeyer nemůže nalézt vysvětlení. Terezie z Konerssheutu žila bez pokrmu řadu let a je přímo neuvěřitelné, že v její moči nebyla nalezena známka z poruchy výměny látkové z hladovění. Nikdy se totiž po tak dlouhém hladovění u ní neobjevil v moči aceton, který se u jiných lidí ukazuje a dá se prokázat.

A dále v poslední době (1970) byla totiž Terezie z Konerssheutu uznána za pravou stigmatizaci se všemi průvodními jevy, takže se u ní nejedná o podvod. Uznala to psychiatrie, jak o tom čteme v knize Drbal — Rejdač Perspektivy telepathie, str. 264, Praha 1968. Dříve však prof. Vondráček tvrdil, že krvácení z ran podle

schematu ran Kristových je projevem choroby — hysterie, která je disregulací diecephala. Prote také Terezii z Konerssheutu zařadil mezi případy hysterické psychopatie. Dále o ní pravil, že žila v prvé polovině tohoto stolytí, nepřijímala po desítky let potravu, a na jejím těle se v pátek vždy v den ukřížování Krista ukázala stigmata. Před tím upadla do zvláštního stavu nehybnosti, a pak kolem 15. hodiny zaujala pozici Ukřížovaného, za několik hodin zbledla, hlavu schýlila na hrud. Církev se chovala v tomto případě velmi zdrženlivě. Terezie nevyhledávala žádnou lékařskou pomoc a také se bránila jakémukoliv lékařskému vyšetření. Byla známa po celém světě a potuly k ní zástupy lidí.

Dermatolog doc. Dr. Petráček rozumí názvem „stigmatizace“ spontánní vytvoření haemorrhagií na rukou, nohou, čele a hrudníku, odpovídající lokalizaci ran při ukřížování, přicházející u náboženských extatiků (Ewald) a dají se vysvětlit tím způsobem jako spontánní haemorrhagie u hysterických psychopatů (Schindler). Zaujímavým je, jak říká tento dermatolog — že tlak nebo jiné trauma v bezprostředním okolí nedovede způsobit další krvácení (Přehledná dermatologie a venerologie, 1950).

Čedík tvrdí, že stigmata náboženských fanatiků vznikají autosugescí. Michalová zase říká, že vasomotorické ústředí působí u člověka červenání kůže buď celé nebo v podobě skvrny, někdy i krevních výronů na místě domnělých neexistujících zranění. (tzv. stigmata).

Potud negativní hlasy lékařů o stigmatizaci vůbec; ale k pozitivním hlasům musíme připočítat názor univ. prof. Dr. Šambergera, nestora českých dermatologů, který ve své práci „Psychogenní afekce kožní“, říká, že ve vědě, která ještě v r. 1874 hájila v Breslau na 47. Naturforscherversammlung ústy prof. Wirchowa — tehdejšího „papeže medicíny“ — výlučně odmítavé stanovisko ke stigmatům, avšak za to v r. 1939 se projevily zásadní rozdíly v práci profesora psychiatrie Dr. A. Hocheho v jeho pojednání „Die Wunder der Therese Neuman von Konerssheut“ a to již názor podstatně změněný a opačný. Profesor Šamberger tuto kapitolu uzavírá: „My můžeme dnes případy stigmatizace, u nichž bylo možno s úplnou bezpečností vyloučit podvodné artefakty, zařadit je mezi psychogenní afekce kožní. V těchto případech se totiž jedná o zvláštní druh kožního krvácení, které bylo vyvoláno psychogenně a to uvedením v pohyb — totiž vysunutím z normálního

klidu a ze speciální funkce kožních krevních kapilár. Těmito se pak uskutěňuje aktivní pronikání červených krvinek neporušenými stěnami těchto kapilár. Jestliže se přidruží u stigmatizované osoby psychogenní krvácení z kapilár žláz ciliárních, spojená s psychogenní hypersekrecí slz, potom z toho vznikají krvavé slzy. A v jiném případě, když se ještě přidruží psychogenní krvácení s kapilár potních žláz, pak se objeví psychogenní krvavé pocení. O krvavém pocení Kristové píše jediný z evangelistů sv. Lukáš — lékař (Luk. 22, 44). Jeho pot (Kristův) stékal na zem jako krůpěje krve. Táto poznámka byla však v některých překladech a opisech Písma Svatého v raných křesťanských stolytích vynechána, protože bludaři ariáni tohoto místa Evangelia sv. Lukáše zneužívali v útoku na Kristovo Božství. Z lékařského hlediska je tento jev — jak bylo již předesláno — zcela možný.

Podle názorů theologů na tuto otázku užívá Bůh přirozených faktů ve svých plánech jako svého prostředníka, aby totiž tím ukázal svou všemohoucnost. Také i nauka sv. Tomáše praví, že je valde conveniens. čili velmi přirozené, když Bůh užívá druhotných příčin ke svým záměrům. Zaujímavým faktem také je, že pravá a dokonalá stigmata jsou vřadou jen katolíckých světců. I když stigmata, ačkoliv jsou charismaty, nejsou nějakou jistou pečetí svatosti dotyčných osob. V dějinách bylo dosud 321 případů stigmatizace a pouze 62 osob bylo prohlášeno za svaté nebo za blahoslavené. Nejznámější je sv. František z Assisi. I sv. Pavel se honosí v listě ke Galatským ranami Krista Pána. Přísný a podrobný a důkladný kanonisační proces, který v takovém případě probíhá, má především za úkol, aby v daných případech se nejednalo o podvod a nebyli za svaté prohlášeni podvodníci. Dříve, jak jsme uvedli, lékařská věda označovala stigmatizované lidi za hysteriky nebo psychopaty. Věda si tím pomáhala většinou tam, kde jev nedovedla vysvětlit, bohužel dělá to někdy i v jiných případech dosud.

Na závěr můžeme shrnout, že stigmata dnes oficiálně lékařská věda nepopírá, nepovažuje je za podvod, dovede sice jejich mechanismus vysvětlit, ale nedovede určit, proč stigmata vznikají u té či oné osoby, to dovede ozřejmit theologie, která definuje stigmata jako projev zvláštní účasti na vykupitelském díle Kristově. (Braitte)

MUDr. Vlastimil Nikodém

SLOVO — mesačník gréckokatolíkov v ČSSR. Vydává Spolek sv. Vojtecha Trnava v Cirkovnom nakladateľstve Bratislava. Šéfredaktor: Štefan Papp. Redakcia 040 01 Košice, Bajkalská 26/III/18 č. t. 886 94. Admínistrácia 890 21 Bratislava, Kapitulská 20. Č. t. 331 717 a 333 056. Index. č. 49618.

Tlačia Duklianske tlačiarne, n. p., Prešov. Uzavierka časopisu je 2 mesiace pred vydaním čísla. Rukopisy nevraciam. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov. Rozširuje PNS, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače 884 19 Bratislava, Gottwaldovo nám. 6. Celoročné predplatné 24 Kčs, pre cudzinu 24 Kčs plus poštovné. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs.